

ATT GÖRA AFFÄRER I NEDERLÄNDERNA

HEUSSEN

Lawyers & Civil Law Notaries

ATT GÖRA AFFÄRER
I NEDERLÄNDERNA

HEUSSEN

Att göra affärer i Nederländerna

Publicerad av HEUSSEN B.V.

Första upplagan 2023

För kontaktuppgifter, se <https://www.heussen-law.nl/en/>

Informationen i denna guide ska inte tolkas som juridisk eller skattemässig rådgivning om specifika fakta, omständigheter eller företag. Den är endast avsedd för allmän information. HEUSSEN B.V. och alla personer som är involverade i utarbetandet av denna guide ansvarar inte för resultaten eller några åtgärder som vidtas på grundval av informationen häri, inklusive fel och utelämnanden.

Alla rättigheter förbehålls HEUSSEN B.V. Utan föregående skriftligt tillstånd från HEUSSEN B.V. får ingen del av denna handbok reproduceras, lagras i ett hämtningsystem eller överföras i någon form eller på något sätt, elektroniskt, mekaniskt, genom fotokopiering, inspelning eller på annat sätt.

Förord

Denna guide har utarbetats särskilt för internationella investerare som överväger att göra affärer i Nederländerna samt för deras rådgivare. Observera att guiden endast ger en översikt och sammanfattning på hög nivå av relevanta lagar, regler och förordningar och inte ska betraktas som uttömmande eller heltäckande, och inte heller som juridisk rådgivning. Om du behöver specifik rådgivning, hjälp vid etablering på den nederländska marknaden eller annan information om Heussen och dess tjänster, är du välkommen att kontakta någon av Heussens partners via webbplatsen www.heussen-law.nl.

Vi vill tacka följande personer för att de har bidragit till att göra denna publikation möjlig: Rens Berrevoets, Niels van Gelder, Martijn Koot, Stan Robbers, Herman Ruiten, Sandy van der Schaaf, Tim Schreuders och Sam van Well. Ett särskilt tack riktas till Maarten Edie, Jonne Lansink och Wouter Vosse från Hamelink & Van den Tooren N.V., som har bidragit med skattekapitlet i denna guide.

Denna guide är aktuell per den 1 juni 2023.

Heussen Lawyers & Civil Law Notaries

Tim B. Schreuders

Sandy van der Schaaf

Innehållsförteckning

1. Nederländerna	9
1.1 Landet i ett nötskal: statistik och fakta	9
1.2 Kultur och religion	10
1.3 Statsskick	10
1.4 Ekonomi	10
1.5 Infrastruktur	11
2. Företagsformer	12
2.1 Allmänt	12
2.2 Aktiebolag (BV)	12
2.3 Publikt aktiebolag (NV)	17
2.4 Kooperativ	18
2.5 Partnerskap	20
2.6 Europabolag	22
2.7 Filial	22
3. Finansiell rapporterin	23
3.1 Allmänt	23
3.2 Årsbokslut, förvaltningsberättelse och ytterligare information	24
3.3 Revisionskrav	25
3.4 Fastställande av årsbokslut	26
3.5 Offentliggörande av årsredovisningen	26
3.6 Gruppundantag	28
3.7 Undantag för konsolidering	30
4. Insolvens	31
4.1 Allmänt	31
4.2 Konkurs	31
4.3 Betalningsinställelse	32
4.4 Ackord	33
4.5 Omstrukturering för att förhindra insolvens	33

5. Regelverk	35
5.1 Utländska direktinvesteringar	35
5.2 Gränsöverskridande betalningar	36
5.3 Lagen om finansiell tillsyn	37
5.4 Penningtvätt	37
6. Säkerhetsrätter	40
6.1 Typer av säkerhetsrätter i Nederländerna	40
6.2 Begränsningar för beviljande av säkerhetsrätter och garantier	42
6.3 Verkställighet av säkerhetsrätter	44
7. Anställning	45
7.1 Anställningsformer	45
7.2 Villkor för individuellt anställningsavtal	46
7.3 Uppsägning	50
7.4 Kollektivavtal (CLA) och fackföreningar	54
7.5 Lagen om (europeiska) företagsråd	54
8. Social trygghet och pension	57
8.1 Social trygghet	57
8.2 Pensionssystemet	57
9. Kommersiella avtal	61
9.1 Nederländsk avtalsrätt	61
9.2 Allmänna avtalsvillkor	62
9.3 Agenturavtal	63
9.4 Distributionsavtal	63
9.5 Franchise	64
10. Tvister och tvistlösning	66
10.1 Rättsväsendets struktur	66
10.2 Rättsliga förfaranden	67
10.3 Förbudsfrläggande/ summariska förfaranden	68
10.4 Kvarstad	68
10.5 Bevisning	69
10.6 Utredning och informationsinsamling	70
10.7 Tidsfrister och kostnader	70
10.8 Rättslig sekretess	71

10.9	Kollektiva åtgärder	71
10.10	Internationell verkställighet	72
10.11	Alternativ tvistlösning	73
10.12	Finansiering av rättstvister	75
11.	Immateriella rättigheter	77
11.1	Patent	77
11.2	Varumärken	77
11.3	Handelsnamn	79
11.4	Upphovsrätt	80
11.5	Närstående rättigheter	81
11.6	Databasskydd	82
11.7	Design	82
12.	Dataskydd	84
12.1	Allmänt	84
12.2	Personuppgifter	84
12.3	Dataintrång	86
12.4	Verkställighet	86
13.	Konkurrenslagstiftning	88
13.1	Allmänt	88
13.2	Konkurrensbegränsande avtal och samordnade förfaranden	88
13.3	Missbruk av dominerande ställning	89
13.4	Kontroll över sammanslagningar	90
14.	Fast egendom	92
14.1	Äganderätt och andra rättigheter	92
14.2	Leasing	93
14.3	Fastighetsregister	94
14.4	Zoneringsplan och allt-i-ett-tillstånd för fysiska aspekter	94
15.	Skatt	96
15.1	Företag	96
15.2	Individer	104
15.3	Mervärdesskatt (moms)	107
15.4	Skatt på överlåtelse av fast egendom	110

1. NEDERLÄNDERNA

1.1 Landet i ett nötskal: statistik och fakta

Land	Nederländerna
Läge	Nordvästra Europa
Officiella språk	Nederländska & frisiska
Statschef	Kung Willem-Alexander
Statsskick	Konstitutionell monarki
Huvudstad	Amsterdam
Regeringssäte	Den Haag
Valuta	Euro (EUR, €)
Befolkning	ca. 17,8 Million
Befolkningstäthet	520/km ²
Landyta	41.543 km ²
Landyta under havsnivå	26%
Provincer	Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Overijssel, Utrecht, Zeeland, Zuid-Holland
Största städer	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht

Nederländerna (även informellt kallat "Holland") är ett land i Europa och en medlemsstat i Europeiska unionen (EU). Nederländerna är en del av Konungariket Nederländerna som, förutom Nederländerna, består av de karibiska öarna Aruba, Curaçao och St Maarten. De tre karibiska öarna Bonaire, Saint Eustatius och Saba blev särskilda kommuner i Nederländerna efter upplösningen av Nederländska Antillerna den 10 oktober 2010.

1.2 Kultur och religion

Nederländerna har ett attraktivt kulturellt klimat. Genom historien har holländarna alltid varit ett handels- och upptäcktsresande folk, vilket har resulterat i många olika utländska influenser och en mångsidig kultur. Holländarna anses vara öppensinnade, internationellt orienterade och innovativa. De kommunicerar ofta på ett ganska direkt sätt och undviker småprat.

I Nederländerna anser sig mer än 50% av befolkningen vara icke-religiösa. År 2020 var den största religionen kristendom (34% av den totala befolkningen), följt av islam (5%).

1.3 Statsskick

Nederländerna är en konstitutionell monarki med en parlamentarisk demokrati. Statschef är kung Willem-Alexander, men landet styrs i praktiken av premiärministern och övriga ministrar och statssekreterare. Den nederländska regeringen har sitt säte i Haag, men Nederländernas huvudstad är Amsterdam.

Det nederländska parlamentet består av två kammare, Andra kammaren eller Nedre kammaren (*Tweede Kamer*) med 150 ledamöter och Första kammaren eller Övre kammaren (*Eerste Kamer*) med 75 ledamöter. Tillsammans utgör kamrarna "generalstaterna" (*Staten Generaal*). Ledamöterna i andra kammaren väljs direkt av folket vart fjärde år och ledamöterna i första kammaren väljs genom ett system med indirekta val.

1.4 Ekonomi

Den nederländska ekonomin har ett starkt internationellt fokus och är i dagsläget EU:s femte, och världens sjuttonde största ekonomi. På grund av landets relativt lilla storlek och dess inhemska marknad är den nederländska ekonomin en av de mest öppna och internationellt orienterade i världen.

Multinationella företag med säte i Nederländerna är bland annat Ahold Delhaize, AkzoNobel, Booking.com, Heineken och Philips. Multinationella företag som har sina regionala huvudkontor i Nederländerna är Adidas, Cisco Systems, Netflix, Nike, Panasonic och Under Armour.

Volymen av varor som exporteras av Nederländerna är bland de största i världen. Den främsta destinationen för varor från Nederländerna är Tyskland, följt av Belgien, Frankrike, Storbritannien och USA. De varor som Nederländerna exporterar mest av är raffinerad petroleum, sändningsutrustning, fotolaboratorieutrustning och datorer. Nederländerna är också en av världens största exportörer av tjänster.

1.5 Infrastruktur

Nederländerna har en utmärkt infrastruktur och kallas ofta "porten till Europa", eftersom landet skapar möjlighet för företag att nå resterande europeiska marknader.

Nederländerna angränsar Nordsjön och har tre stora floder som leder in i hjärtat av Europa: Rhen, Maas och Schelde. Hamnen i Rotterdams är Europas största och hanterar mer än 450 miljoner ton gods per år. Vidare är Amsterdams flygplats, Schiphol, Europas mest trafikerade gällande flygplansrörelser och har den tredje högsta passagerartrafiken och passagerarvolymen i Europa. Dessutom finns det flera regionala flygplatser i Nederländerna i Rotterdam, Groningen, Eindhoven och Maastricht.

Kvaliteten på vägar, järnvägar och vattenvägar är förstklassig, vilket underlättar möjligheten att nå grannländerna i Europa. Nederländerna har också en utmärkt och högt utvecklad infrastruktur för telekommunikation och teknik och är en av de tio mest avancerade IKT-ekonomierna i världen.

Andra skäl till att Nederländerna ofta kallas "porten till Europa" är att andra länder investerar i landet, vilket till stor del beror på den stabila och flexibla arbetsmiljön och den välutbildade flerspråkiga arbetskraften i Nederländerna samt Nederländernas centrala geografiska läge.

2. FÖRETAGSFORMER

2.1 Allmänt

Ett utländskt företag kan bedriva sin verksamhet i Nederländerna genom en enhet eller en filial. Detta kapitel ger en kort introduktion till de vanligaste företagsformerna i Nederländerna.

2.2 Aktiebolag (BV)

Det privata aktiebolaget (*besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid* eller *BV*) är den mest använda företagsformen i Nederländerna. Det är en juridisk person och kan jämföras med "Société à responsabilité limitée" (S.à r.l.) i Frankrike, "limited company" (Ltd) i Storbritannien och "Gesellschaft mit beschränkter Haftung" (GmbH) i Tyskland. Sedan en omfattande lagändring 2012 är BV en mycket flexibel företagsform som enkelt kan införlivas med en bolagsordning som är skräddarsydd efter aktieägarnas behov.

Inkorporering

Ett BV bildas genom en notariehandling som utfärdas inför en nederländsk civilrättslig notarie (*notaris*). Bolagsbildare ger ofta en fullmakt till anställda som arbetar på notariens kontor att utfärda den notariella stiftelseurkunden inför notarien, så att ingen personlig inställelse inför notarien krävs. Efter undertecknandet av den notariella stiftelseurkunden, som innehåller BV:s ursprungliga bolagsordning, registrerar notarien bolaget i handelskammarens handelsregister. Bolagsordningen kan ändras genom notariehandling.

Aktiekapital

Ett BV:s kapital är uppdelat i aktier. Det finns inget lagstadgat minsta emitterat eller inbetalt kapital och det finns inget lagstadgat maximalt (auktoriserat) kapital. Minst en aktie måste innehas av en annan person eller juridisk enhet än BV:t självt eller dess dotterbolag. Aktier kan endast utfärdas och överlätas

genom en notariehandling som upprättas inför en nederländsk civilrättslig notarie.

Aktier

Alla aktier har ett nominellt värde som kan anges i euro eller i en utländsk valuta. Ett BV kan ha tre typer av registrerade aktier, nämligen: stamaktier, prioritetsaktier och preferensaktier. Prioritetsaktier är aktier till vilka vissa kontrollrättigheter tilldelas i enlighet med bolagsordningen (vanligtvis rösträtt). Preferensaktier berättigar aktieägaren till en fast utdelning innan innehavarna av stamaktier betalas. Ett BV kan inte ge ut innehavaraktier.

Dessutom kan ett BV emittera aktier utan rösträtt samt aktier utan rätt till vinst. Det är inte möjligt att emittera aktier utan vinstutdelningsrätt. Det är också möjligt för ett BV att utfärda depåbevis (*certificaten*) för aktier för att dela upp de röst- och vinsträttigheter som är knutna till aktierna.

Bolagsordningen för ett BV kan innehålla begränsningar avseende överlåtelse av aktier (en så kallad blockeringsklausul), men detta är inte obligatoriskt. Dessutom kan bolagsordningen innehålla flera andra bestämmelser om (aktieägarnas rättigheter knutna till) aktierna, såsom så kallade lock-up-bestämmelser, bestämmelser om ytterligare skyldigheter för aktieägare och kvalitetskrav.

Styrelsen i ett BV är skyldig att föra ett aktuellt aktieägarregister. Aktieägarförteckningen måste innehålla namn och adress till alla aktieägare, typ och antal aktier, det belopp som betalats in för varjeaktie och uppgifter om emission eller överföring av aktier, panträtt eller nyttjanderätt till aktierna eller emission av depåbevis för aktier om mötesrättigheter är knutna till depåbevisen.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är det bolagsorgan som består av alla aktieägare i ett BV. Bolagsstämman har alla befogenheter som inte ligger hos styrelsen eller andra bolagsorgan. I enlighet med den nederländska civillagen (*Burgerlijk Wetboek*) har bolagsstämman flera befogenheter som är viktiga för företagets

existens och fortlevnad eller aktieägarnas ställning och rättigheter, till exempel rätten att utse och entlediga styrelseledamöter och rätten att besluta om att ändra bolagsordningen, att utfärda aktier, att anta årsredovisningen, att juridiskt slå samman eller dela upp företaget, att omvandla företaget till en enhet med en annan juridisk form eller att upplösa och likvidera företaget. Om inte bolagsordningen föreskriver annat, antas aktieägarnas beslut med absolut majoritet (mer än 50 procent) av de avgivna rösterna. Bolagsstämma bör hållas minst en gång per år.

Bolagsordningen kan föreskriva att bolagsstämman får ge instruktioner till styrelsen, men den får inte agera som verkställande organ åt BV:t (detta kan endast göras av styrelsen).

Styrelsen

Styrelsen är ett BV:s verkställande organ och består av en eller flera ledamöter som utses av bolagsstämman, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen, och ansvarar både för den dagliga verksamheten och fastställandet av strategier och policyer för BV:s verksamhet. Ledamöterna (de verkställande direktörerna) kan vara fysiska eller juridiska personer. Det krävs inte att dessa är bosatta i Nederländerna eller har nederländsk nationalitet. Ledamöterna i styrelsen har ett förtroendeuppdrag gentemot BV:t och bör alltid utföra sina uppgifter med gott samvete. Om styrelsen har två eller fler ledamöter har de ett kollektivt ansvar för bolagets förvaltning.

I princip kan styrelsen anta resolutioner under ett möte eller skriftligen. Den nederländska civillagen innehåller mycket få bestämmelser om sammankallande och genomförande av styrelsemöten och om styrelsens beslutsfattande. Det är relativt vanligt förekommande att ett bolag har separata styrelse regler, som är en uppsättning regler som styrelsen kan anta för interna ändamål, innehållande regler om styrelsens funktion, uppgiftsfördelningen och ansvar mellan dess ledamöter. Vidare kan ett BV:s bolagsordning föreskriva att vissa styrelsebeslut, som anges i bolagsordningen eller som ska fattas av bolagsstämman (eller annat bolagsorgan), kräver förhandsgodkännande av bolagsstämman (eller annat bolagsorgan).

Sedan 2013 får en verkställande direktör inte delta i någon diskussion eller något beslutsfattande avseende en transaktion eller ett ämne i förhållande till vilket han eller hon har en intressekonflikt med BV:t.

Tillsynsnämnden

Tillsynsnämnden (*raad van commissarissen*) övervakar styrelsen, dess policy och den allmänna utvecklingen av företaget, och ger även råd till styrelsen. Tillsynsnämnden utför sina uppgifter i företagets intresse och tar hänsyn till alla intressenters intressen. Ledamöterna i tillsynsstyrelsen (tillsynsdirektörerna) får inte delta i ledningsfrågor. I likhet med en verkställande direktör får en tillsynsledamot inte delta i någon diskussion eller något beslutsfattande med avseende på en transaktion eller ett ämne i förhållande till vilket han har en intressekonflikt med BV.

Enligt nederländsk lag är det frivilligt att ha ett tillsynsråd, såvida inte vissa lagstadgade krav på företagets storlek uppfylls. Styrelsen för ett "stort företag" (*structuurvennootschap*) har ytterligare befogenheter, jämfört med styrelsen för ett vanligt företag. I stället för att ha en tillsynsstyrelse kan ett BV välja att ha en styrelse med en nivå (se nedan).

Enrådig styrelse vs. tvårådig styrelse

I en tvådelad styrelsestruktur övervakar en separat tillsynsnämnd styrelsen och ger råd. I en endelad styrelsestruktur inte finns däremot inte någon separat tillsynsnämnd, utan den innehåller både verkställande och icke verkställande styrelseledamöter. De verkställande direktörerna är ansvariga för BV:s ledning och de icke verkställande direktörerna är ansvariga för övervakningen av ledningen. Trots att deras primära ansvaren skiljer sig så har de ett kollektivt ansvar för ledningen av företaget, eftersom de verkställande och icke verkställande styrelseledamöterna är medlemmar av samma styrelse.

Styrelseledamöters ansvar

Varje verkställande direktör skall gentemot bolaget vara ansvarig för att hans uppgifter fullgörs på ett korrekt sätt. Vid felaktigt utförande av ledningsuppgifter ska varje verkställande direktör på grundval av kollektivt

ansvar vara ansvarig gentemot bolaget, men endast vid allvarlig försummelse och om den verkställande direktören inte var försumlig när det gällde att vidta åtgärder för att avvärja konsekvenserna av den felaktiga ledningen. En verkställande direktör kan också hållas ansvarig gentemot tredje man för utebliven betalning av skatter och sociala avgifter, för underskott vid konkurs (om de verkställande direktörerna har försummat sina förvaltningsuppgifter och det är uppenbart att detta är en viktig orsak till konkursen), för underskott som har uppkommit till följd av en utdelning till aktieägare (se nedan), för skador som orsakats av att vilseledande finansiella rapporter offentliggjorts och för skador som orsakats av en oriktig handling. I undantagsfall kan BV:ts aktieägare hållas ansvariga för handlingar som utförts i bolagets namn (även känt som "piercing the corporate veil"). Detta kan till exempel ske om bolagets åtgärd kan betecknas som en felaktig handling och domstolen fastställer att aktieägaren och bolaget inte ska betraktas som helt separata enheter.

Utdelning

Utdelningar och andra utdelningar till aktieägarna får göras utan krav på att ett minsta belopp av eget kapital ska finnas kvar i bolaget, med undantag för reserver som måste hållas enligt lag eller bolagsordningen för BV:t. Vidare får utdelningar endast göras med styrelsens samtycke. Styrelsen får endast vägra sitt samtycke om den vet eller rimligen bör förutse att BV:t inte längre kommer att kunna fortsätta att betala sina förfallna skulder efter den avsedda utdelningen.

I den nederländska civillagen föreskrivs vidare att om ett BV blir insolvent och dess verkställande direktörer vid tidpunkten för utdelningen visste, eller rimligen borde ha förutsett, att BV:t inte skulle kunna fortsätta att betala sina förfallna skulder, kommer de verkställande direktörerna i princip att vara solidariskt ansvariga gentemot BV:t för det underskott som har uppstått som ett resultat av utdelningen. Av denna anledning kommer styrelsen vanligtvis att utföra en form av likviditets- eller solvenstest innan den godkänner ett beslut från bolagsstämman om att göra en utdelning till BV:ts aktieägare. En aktieägare som har mottagit utdelningen medan aktieägaren visste eller rimligen borde ha förväntat sig att BV inte längre skulle kunna fortsätta att betala sina förfallna skulder efter utdelningen, kommer också att vara ansvarig gentemot BV för det underskott som har uppstått till följd av utdelningen upp till det belopp eller värde som aktieägaren har mottagit.

2.3 Publikt aktiebolag (NV)

Ett publikt aktiebolag (*naamloze vennootschap* eller NV) är en juridisk person som kan jämföras med det brittiska "Plc.", det tyska "Aktiengesellschaft" (AG) och det franska "Société Anonyme" (SA). NV är den juridiska form som oftast används för stora företag och börsnoterade företag.

I allmänhet gäller många av de regler som gäller för ett BV även för ett NV, men det finns betydande skillnader. De viktigaste skillnaderna mellan ett NV och ett BV beskrivs nedan.

Inkorporering

Utöver de krav som gäller för att bilda ett BV krävs för att bilda ett NV en förklaring från en bank eller ett revisorsintyg som bekräftar att det belopp som ska betalas på de aktier som emitteras vid bildandet har betalats.

Aktiekapital

Ett NV måste ha ett auktoriserat aktiekapital, som är det maximala nominella belopp för vilket aktier kan utfärdas. Tjugo procent av det tillåtna aktiekapitalet måste emitteras och minst tjugofem procent av det nominella värdet på de emitterade aktierna måste betalas in. Enligt lag måste NV:t ha ett emitterat och inbetalt kapital på minst 45 000 EUR.

Aktier

Till skillnad från ett BV kan ett NV inte bara utfärda registrerade aktier, utan även innehavarktiefier. Ett NV kan inte utfärda aktier utan rösträtt eller vinsträtt. Ett NV har dock, liksom ett BV, möjlighet att utfärda depåbevis (*certificaten*) för att dela upp röst- och vinsträttigheter.

Registrerade aktier kan endast överföras med hjälp av en notariehandling som upprättas inför en nederländsk civilrättslig notarie, såvida inte NV:t är officiellt noterat på en reglerad börs. Sedan den 1 januari 2020 kan innehavarktiefier endast handlas via ett värdepapperskonto hos en mellanhand (t.ex. en bank) och därför endast genom kontoföring.

Utdelning

Ett NV får endast göra utdelningar till sina aktieägare i den utsträckning som dess egna kapital överstiger beloppet för den inbetalda och infordrade delen av kapitalet plus de reserver som måste bibehållas enligt lag eller bolagsordning. Formellt godkännande från styrelsen krävs inte.

Finansiellt stöd

I princip är det förbjudet för NV:t (och dess dotterbolag) att ställa säkerhet, garantera full betalning av en överenskommen köpeskilling eller på annat sätt garantera eller binda sig gemensamt med eller till förmån för tredje part om detta görs i syfte att teckna eller förvärva aktier i NV:s emitterade kapital. Reglerna om finansiellt stöd gäller endast NV:n, inte BV:n eller andra juridiska personer.

2.4 Kooperativ

Ett kooperativ (*coöperatie*) är en sammanslutning med särskilda egenskaper vilka gör den lämplig för affärsändamål. Ett kooperativ är en enhet med status som juridisk person. Även om kooperativet ursprungligen vanligtvis användes för jordbruksändamål, har det fram till nyligen varit populärt som en företagsform som används som holdinginstrument i internationella strukturer på grund av dess flexibilitet och vissa skatteaspekter. Ett kooperativs namn måste innehålla ordet "coöperatief".

Enligt lag är syftet med ett kooperativ att tillgodose medlemmarnas materiella behov enligt ett avtal, annat än försäkringsavtal, som ingåtts med dem inom ramen för dess verksamhet och till förmån för medlemmarna. Det noteras att kooperativet betraktas som en förlängning av medlemmarnas affärsverksamhet.

Inkorporering

Ett kooperativ bildas av minst två stiftare genom en notariehandling som

utfärdas inför en nederländsk civilrättslig notarie. Stiftarna blir de första medlemmarna i kooperativet, om inte annat anges i stiftelseurkunden. Ett kooperativ måste vara registrerat i handelskammarens handelsregister.

Allmänt möte med medlemmarna

Eftersom kooperativet är en särskild associationsform har det medlemmar i stället för aktieägare. Juridiska personer, handelsbolag och fysiska personer kan vara medlemmar i ett kooperativ.

Medlemsstämman har alla befogenheter som inte tillkommer styrelsen eller andra av kooperativets bolagsorgan. Medlemsstämman har till exempel rätt att utse, suspendera och avsätta de verkställande direktörerna, godkänna upptagandet av nya medlemmar och anta årsredovisningen, ändra bolagsordningen, fissionera kooperativet, omvandla kooperativet till en enhet med en annan juridisk form samt upplösa och likvidera kooperativet. En medlemsstämma ska hållas minst en gång per år.

Styrelse och tillsynsorgan

Ett kooperativ måste ha en styrelse. Det kan ha antingen en endelad styrelse eller en tvådelad styrelse. Uppgifterna och ansvaret för ledamöterna i styrelsen och tillsynsorganet liknar dem som gäller för ledamöterna i styrelsen och tillsynsorganet i ett BV (se punkt 2.2 ovan).

Kapital

Ett kooperativs kapital är inte uppdelat i andelar. Det finns inget lagstadgat krav på minimikapital för ett kooperativ. Vanligtvis bokförs medlemmarnas kapitaltillskott i så kallade medlemskonton som kooperativet för varje medlem.

Utdelning

Kooperativets vinst kan delas ut till medlemmarna. Medlemmarnas rätt till vinst baseras ofta på beloppet eller värdet av deras respektive bidrag till kooperativet.

Medlemmarnas ansvar

I allmänhet är medlemmarna i ett kooperativ inte ansvariga för kooperativets förpliktelser under dess existens. Om ett kooperativ upplöses eller går i konkurs kan medlemmarna bli ansvariga för ett eventuellt underskott, beroende på vilken typ av kooperativ det rör sig om. Det finns tre typer av kooperativ: kooperativ med uteslutet ansvar (medlemmarna är inte ansvariga under några omständigheter), kooperativ med begränsat ansvar (en medlems ansvar är begränsat till det högsta belopp som anges i kooperativets bolagsordning) och kooperativ med lagstadgat ansvar (varje medlem är ansvarig för underskottet i lika stora delar).

I fråga om ett kooperativ med uteslutet ansvar skall bokstäverna "U.A." (*uitgesloten aansprakelijkheid*) placeras efter namnet. Om det rör sig om ett kooperativ med begränsat ansvar skall bokstäverna "B.A." (*bepaalde aansprakelijkheid*) läggas till och om ingen begränsning är tillämplig, bokstäverna "W.A." (*wettelijke aansprakelijkheid*) läggas till.

2.5 Partnerskap

Enligt nederländsk lag är partnerskap avtalsarrangemang som inte har juridisk personlighet. Det finns tre typer av partnerskap: (i) det professionella partnerskapet (*maatschap*), (ii) det allmänna partnerskapet (*vennootschap onder firma* eller *VOF*) och (iii) det begränsade partnerskapet (*commanditaire vennootschap* eller *CV*). Även om ett handelsbolag inte är en juridisk person har det ett så kallat "eget kapital" (*afgescheiden vermogen*), vilket innebär att handelsbolagets fordringsägare har företräde framför de enskilda delägarnas fordringsägare om de vill göra anspråk på handelsbolagets tillgångar. Ett partnerskap kan vara part i ett avtal och stämma eller stämmas i rättsliga förfaranden.

Det är inte obligatoriskt för parterna att ingå ett skriftligt partnerskapsavtal för att inrätta ett partnerskap, även om det är vanligt att göra det.

Till (i) Yrkesmässigt partnerskap

Ett professionellt partnerskap används traditionellt i syfte att gemensamt utöva ett yrke (av personer som advokater, arkitekter eller läkare). Ett professionellt partnerskap måste bildas av minst två partners som antingen kan vara privatpersoner eller juridiska personer. Varje partner måste göra ett bidrag till det professionella partnerskapet i form av kontanter, arbete eller tillgångar. Varje partner måste dela på det professionella partnerskapets vinster.

Varje partner i ett professionellt partnerskap är ansvarig för det professionella partnerskapets underskott i lika delar, om inte annat överenskommit. En partner som ansluter sig till ett professionellt partnerskap är också ansvarig för partnerskapets skulder som uppkommit innan han eller hon anslöt sig till partnerskapet. En avgående bolagsman är ansvarig för de skulder som uppkommit före avgången.

Till (ii) Komplementärbolag

Ett allmänt partnerskap är ett partnerskap som används av partnerna för att gemensamt bedriva en verksamhet under ett gemensamt namn. Ett VOF och dess partner måste vara registrerade i handelskammarens handelsregister. Varje partner är skyldig att ge ett bidrag till VOF i form av kontanter, arbetskraft eller tillgångar. Vinsterna måste delas mellan alla partner.

Alla delägare i ett VOF är solidariskt ansvariga för VOF:s förpliktelser. Borgenärerna kan göra anspråk, inte bara på VOF:s tillgångar, utan även på de personliga tillgångarna hos VOF:s partner. En partner som ansluter sig till ett VOF är också ansvarig för VOF:s skulder som uppstod innan han anslöt sig till VOF. En partner som avgår förblir ansvarig för de skulder som uppkommit under den period då han var partner i VOF.

Till (iii) Kommanditbolag

Ett kommanditbolag (*commanditaire vennootschap* eller CV) är ett partnerskap mellan en eller flera komplementärer (*beherend vennoten*) och en eller flera kommanditdelägare (*commanditaire vennoten*). Komplementärerna ansvarar för ledningen och den dagliga verksamheten i CV. Kommanditdelägare

är tysta delägare vars primära ansvar är finansieringen av CV:t. Endast komplementärerna kan företräda ett CV. Namnet på en kommanditdelägare får inte förekomma i CV:s namn. Varje partner är skyldig att bidra till CV i form av kontanter, arbete eller tillgångar, varvid det inte är möjligt för en kommanditdelägare att endast bidra med arbete. Vinsten skall delas mellan samtliga delägare.

Komplementärerna är solidariskt ansvariga för CV:s förpliktelser. Kommanditdelägare är i princip inte ansvariga gentemot CV:s borgenärer. Kommanditdelägarnas interna ansvar är begränsat till deras bidrag till CV:t. En komplementär som ansluter sig till ett CV är också ansvarig för CV:s skulder som uppkommit innan han anslöt sig till CV. En avgående komplementär förblir ansvarig för de skulder som uppkommit innan han avgick som komplementär i CV.

2.6 Europabolag

Ett "Societas Europaea" eller Europabolag (*Europese naamloze vennootschap* eller *SE*) är en överstatlig juridisk form med status som juridisk person, som infördes genom EU-förordningen om stadga för europabolag.

SE-bolag kan överföras från en medlemsstat i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till en annan. Nederländska SE-bolag omfattas av både nederländsk bolagsrätt och EU-rätt. I viss utsträckning är SE-bolaget jämförbart med ett nederländskt NV-bolag. Ett SE-bolag kan användas för samma affärsändamål som BV-bolag och NV-bolag.

2.7 Filial

Ett utländskt företag kan också bedriva sin affärsverksamhet i Nederländerna genom en filial. En filial är inte en separat juridisk person eftersom den är en del av den utländska juridiska personen. En filial till ett utländskt företag måste registreras i handelskammarens handelsregister.

3. FINANSIELL RAPPORTERING

3.1 Allmänt

Avsnitt 9 i bok 2 i den nederländska civillagen innehåller bestämmelser om finansiell rapportering och årsbokslut för kooperativ (*coöperaties*), ömsesidiga försäkringsbolag (*onderlinge waarborgmaatschappijen*), aktiebolag (*naamloze vennootschappen*) och privata bolag med begränsat ansvar (*besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid*). Det gäller också kommanditbolag (*commanditaire vennootschappen*) och öppna bolag (*vennootschappen onder firma*) där alla bolagsmän är bolag som bildats enligt utländsk lag och som är fullt ansvariga för det bolagets skulder.

Den nederländska civillagen skiljer mellan "mikroenheter", "små", "medelstora" och "stora" enheter, varvid de minst betungande rapporteringskraven i allmänhet gäller för mikroenheter. Ett företag faller under en viss kategori om två av de tre kriterierna nedan är uppfyllda:

	Micro	Små	Medelstora	Stora
(1) Värdet av tillgångar på konton	Inte högre än EUR 350,000	Inte högre än EUR 6 miljoner	Inte högre än EUR 20 miljoner	Högre än EUR 20 miljoner
(2) Årlig nettoomsättning	Inte högre än EUR 700,000	Inte högre än EUR 12 miljoner	Inte högre än EUR 40 miljoner	Högre än EUR 40 miljoner
(3) Årligt genomsnitt antal anställda	Färre än 10	Färre än 50	Färre än 250	250 eller fler

Värdet av tillgångarna, nettoomsättningen och antalet anställda i koncernföretag måste läggas samman, som de skulle ha gjorts om företaget skulle vara skyldigt att upprätta en konsoliderad årsredovisning. Detta aggregeringskrav gäller inte för nederländska koncernföretag som omfattas av konsolideringsundantaget i avsnitt 2:408 i den nederländska civillagen (se punkt 3.7 nedan).

När ett företags omständigheter förändras kan det upptäckas att företaget uppfyller kriterier för en annan kategori. Ibland är dessa förändringar endast mindre fluktuationer i värde eller antal som till och med kan vara endast tillfälliga. För att eliminera den administrativa börda som sådana fluktuationer medför, kommer ett företag inte att flyttas från en kategori till en annan förrän det har uppfyllt kriterierna för den andra kategorin under två på varandra följande år.

Till exempel:

	Villkor uppfyllda	Med förbehåll för kraven för
År 1	Litet företag	Litet företag
År 2	Medelstort företag	Medelstort företag
År 3	Stort företag	Stort företag

3.2 Årsbokslut, förvaltningsberättelse och ytterligare information

skall upprättas av styrelsen (*bestuur*) och hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets kontor varje år. Dessa handlingar skall upprättas inom fem månader efter utgången av bolagets räkenskapsår; om det föreligger särskilda omständigheter kan bolagsstämman förlänga denna period med högst fem månader. De handlingar som skall upprättas skiljer sig åt för varje kategori.

Årsredovisningen skall, i överensstämmelse med god redovisningssed, ge sådana upplysningar att ett ansvarsfullt uttalande kan göras om den juridiska personens egna kapital och resultat samt om den juridiska personens solvens och likviditet. Förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt av ställningen på balansdagen, utvecklingen under räkenskapsåret och resultatet för den juridiska personen och de koncernföretag vars finansiella uppgifter ingår i årsredovisningen för den juridiska personen. Tilläggsupplysningar är upplysningar som ska lämnas i årsredovisningen och förvaltningsberättelsen och som omfattar revisionsberättelse (om sådan krävs), vinstdisposition, viktiga händelser efter balansdagen, en förteckning över den juridiska personens filialer och de länder där dessa är belägna

samt vissa uppgifter som ingår i den juridiska personens bolagsordning.

Årsredovisningen och koncernredovisningen får upprättas i utländsk valuta om det är motiverat med hänsyn till företagets verksamhet eller den internationella strukturen hos den koncern som företaget tillhör. De poster som anges i årsredovisningen skall beskrivas på nederländska, såvida inte bolagsstämman har beslutat att använda ett annat språk. Förvaltningsberättelsen upprättas normalt på nederländska. Bolagsstämman kan dock besluta att ett annat språk skall användas.

Årsredovisningen skall undertecknas av samtliga styrelseledamöter och samtliga ledamöter i tillsynsnämnden (*raad van commissarissen*) (om det finns en sådan). Om en eller flera av de erforderliga namnteckningarna saknas, skall detta anges med angivande av skälen för detta.

3.3 Revisionskrav

Alla företag, utom mikroföretag, små företag och företag som omfattas av undantaget i avsnitt 2:403 i den nederländska civillagen (se punkt 3.6 nedan), måste utse en revisor som granskar deras årsredovisning. Revisorn skall uttala sig om huruvida räkenskaperna ger en rättvisande bild av företagets ekonomiska förhållanden. Dessutom skall revisorn fastställa:

- om årsbokslutet uppfyller de krav som ställs i lagen;
- om förvaltningsberättelsen är förenlig med lag och i överensstämmelse med årsredovisningen, och
- om viss obligatorisk tilläggsinformation har inkluderats i årsredovisningen

Revisorn måste vara en nederländsk registrerad revisor eller en licensierad utländsk revisor. Ett revisionsföretag kan också utses. Revisorn kan utses av (i prioritetsordning):

- bolagsstämman, eller
- tillsynsstyrelsen (om det finns en sådan), eller
- styrelsen.

Revisorn kan när som helst entledigas av det organ som utsåg denne eller av ett organ av högre "prioritet".

Revisorn skall rapportera till styrelsen och till tillsynsstyrelsen (om det finns någon) om de frågor som är föremål för granskning. Revisorn redovisar resultatet av sin granskning i ett intyg som anger huruvida årsredovisningen ger en rättvisande bild av bolagets finansiella situation.

3.4 Fastställande av årsbokslut

En juridisk persons årsredovisning ska fastställas av den juridiska personens bolagsstämma. Årsredovisningen kan endast fastställas om bolagsstämman har haft möjlighet att ta del av det revisorsintyg som ska bifogas årsredovisningen. Datum för fastställandet ska anges på den kopia av årsbokslutet som lämnas till handelskammarens handelsregister (se punkt 3.5 nedan).

3.5 Offentliggörande av årsredovisningen

Följande dokument (på nederländska, tyska, franska eller engelska) måste arkiveras i handelskammarens handelsregister:

För stora företag:

- fullständig balansräkning, fullständig resultaträkning och noter (konsoliderade och icke-konsoliderade);
- förvaltningsberättelse och ytterligare information

För medelstora företag:

- begränsad balansräkning, begränsad resultaträkning och noter (konsoliderade och icke-konsoliderade);
- förvaltningsberättelse och ytterligare information

För små företag:

- sammanfattning av balansräkning och noter, inklusive information om antalet anställda (konsoliderad och icke-konsoliderad)

För mikroföretag:

- begränsad sammanfattning av balansräkningen (konsoliderad och icke-konsoliderad)

Tidsfristerna för offentliggörande av årsbokslutet är följande:

- (1) deponeringen skall ske inom 8 dagar efter det att årsredovisningen har fastställts av bolagsstämman;
- (2) om årsbokslutet inte har fastställts inom 7 månader efter räkenskapsårets utgång skall styrelsen, om inte (3) nedan är tillämplig, omedelbart arkivera en kopia av det icke fastställda årsbokslutet tillsammans med en anteckning om att det ännu inte har fastställts;
- (3) bolagsstämman kan, på grund av särskilda omständigheter, bevilja styrelsen en förlängning av den lagstadgade 5-månadersperioden för upprättande och framläggande av årsredovisningen med högst 5 månader (se punkt 3.5 ovan). Om en förlängning har beviljats, måste årsbokslutet fastställas inom 2 månader från den sista dagen i den förlängda perioden; och
- (4) årsbokslutet - oavsett om det är fastställt eller inte - måste under alla omständigheter lämnas in inom 12 månader efter räkenskapsårets utgång.

Handelskammaren övervakar efterlevnaden. Bristande efterlevnad är ett ekonomiskt brott och under särskilda omständigheter, om räkenskaperna inte har offentliggjorts, kan de verkställande direktörerna bli personligen ansvariga gentemot fordringsägarna om företaget försätts i konkurs.

Den juridiska personen måste se till att årsbokslutet, förvaltningsberättelsen och den kompletterande informationen finns tillgängliga på dess kontor från och med den dag då kallelsen till den bolagsstämma där årsbokslutet ska behandlas utfärdas.

3.6 Gruppundantag (avsnitt 2:403 i den nederländska civillagen)

Om vissa villkor är uppfyllda, enligt avsnitt 2:403 i den nederländska civillagen, behöver en nederländsk enhet som tillhör en koncern inte följa bestämmelserna om redovisning och rapportering om dess skyldigheter garanteras av dess konsoliderande moderbolag som är beläget inom EU (det så kallade koncernundantaget eller 403-undantaget). Om 403-undantaget är tillämpligt innebär det att den relevanta enheten inte är skyldig att:

- (1) upprätta sin årsredovisning i enlighet med de relevanta lagbestämmelser som normalt gäller för företag
- (2) komplettera årsredovisningen med viss ytterligare information som normalt krävs;
- (3) ge en revisor i uppdrag att granska årsredovisningen;
- (4) arkivera eller deponera årsbokslut eller förvaltningsberättelse.

För att omfattas av 403-undantaget måste följande krav vara uppfyllda:

- (a) balansräkningen skall minst visa summan av anläggningstillgångarna, summan av omsättningstillgångarna och beloppet av eget kapital, avsättningar och skulder;
- (b) resultaträkningen skall minst utvisa nettoresultatet av den löpande verksamheten och nettobehållningen av övriga intäkter och kostnader;
- (c) efter räkenskapsårets början, men före fastställandet av årsbokslutet, skall aktieägarna skriftligen ha förklarat att de samtycker till att avvika från bestämmelserna om upprättande av årsbokslut;
- (d) bolagets finansiella information skall ha sammanställts av en annan juridisk person eller ett annat handelsbolag (moderbolaget) i en sammanställd redovisning på vilken, i enlighet med tillämplig lag, Europeiska gemenskapernas råds sjunde direktiv om bolagsrätt är tillämpligt;
- (e) i den mån koncernredovisningen inte har upprättats på eller översatts till nederländska, skall den ha upprättats på eller översatts till franska, tyska eller engelska;
- (f) revisorsintyget och förvaltningsberättelsen skall ha upprättats på eller översatts till samma språk som den sammanställda årsredovisningen;

- (g) den juridiska person eller det handelsbolag som avses i (c) ovan skall skriftligen ha förklarat att den/det åtar sig solidariskt ansvar för alla skulder som härrör från det nederländska bolagets rättshandlingar; och
- (h) följande handlingar skall inges till handelskammarens handelsregister:
 - (i) förklaringen under (c) (aktieägarnas överenskommelse att avvika från tillämpliga lagbestämmelser) - ingivandet måste ske varje år inom 6 månader från balansdagen eller inom en månad från en senare publiceringsdag (om tillåtet);
 - (ii) de dokument eller översättningar som nämns under (e) (koncernredovisning) och (f)(revisorsintyg) - inlämnande måste ske varje år inom 6 månader från balansdagen eller inom 1 månad från ett senare publiceringsdatum (om tillåtet);
 - (iii) deklARATIONEN under (g) (deklaration om moderbolagets solidariska ansvar) ovan -inlämning får endast ske en gång, när bolaget tillämpar 403-undantaget för första gången.

Moderbolaget kan återkalla förklaringen om solidariskt ansvar genom att lämna in en separat förklaring om detta till handelsregistret. Utan hinder av det föregående kommer moderbolagets ansvar att fortsätta med avseende på skulder som härrör från rättsliga handlingar som utförts innan garantin återkallas. Detta kvarstående ansvar upphör endast om samtliga följande villkor har uppfyllts:

- (a) det nederländska bolaget tillhör inte längre den koncern som moderbolaget ingår i;
- (b) ett meddelande om moderbolagets avsikt att återkalla förklaringen om solidariskt ansvar har lämnats in till handelsregistret;
- (c) minst två månader har förflutit sedan moderbolaget i en rikstäckande tidning tillkännagav sin avsikt att återkalla förklaringen om solidariskt ansvar, varvid det i kungörelsen skall anges var tillkännagivandet om dess avsikt att återkalla förklaringen finns tillgängligt för inspektion, och
- (d) inga borgenärer har motsatt sig moderbolagets avsikt att återkalla förklaringen om solidariskt ansvar i rätt tid eller varje invändning har återkallats eller förklarats ogrundad genom ett oåterkalleligt beslut av domstolen.

3.7 Undantag för konsolidering (avsnitt 2:408 i den nederländska civillagen)

Avsnitt 2:406 i den nederländska civillagen föreskriver att den juridiska person som, ensam eller tillsammans med ett annat koncernföretag, leder sin koncern ska upprätta koncernredovisning som ska omfatta dess egna finansiella uppgifter och de för dess dotterföretag i koncernen, andra koncernföretag och andra juridiska personer över vilka den har dominerande kontroll eller som faller under dess centrala ledning. Enligt avsnitt 2:408 i den nederländska civillagen kan mellanliggande holdingföretag undantas från de lagstadgade konsolideringskraven, förutsatt att:

- (a) den juridiska personen inte inom 6 månader efter räkenskapsårets början har underrättats skriftligen om en invändning från minst en tiondel av dess medlemmar eller aktieägare som innehar minst en tiondel av dess emitterade kapital;
- (b) den finansiella information som den juridiska personen skall sammanställa har tagits in i koncernredovisningen för en annan juridisk person;
- (c) den sammanställda redovisningen och förvaltningsberättelsen har upprättats i enlighet med bestämmelserna i Europeiska gemenskapernas råds sjunde direktiv om bolagsrätt eller, om dessa bestämmelser inte behöver iakttas, på ett likvärdigt sätt (även om den konsoliderande enheten inte är en EU-baserad enhet);
- (d) koncernredovisningen med revisionsberättelsen och förvaltningsberättelsen, i den mån de inte har upprättats på eller översatts till nederländska, i sin helhet har upprättats på eller översatts till franska, tyska eller engelska; och
- (e) varje år, inom 6 månader från balansdagen eller inom en månad från ett senare publiceringsdatum (om tillåtet), har de dokument eller översättningar som nämns i (d) ovan lämnats in till handelsregistret; och
- (f) den juridiska personen nämner tillämpningen av konsolideringsundantaget i noterna till sin balansräkning.

4. INSOLVENS

4.1 Allmänt

I Nederländerna finns det två huvudtyper av insolvensförfaranden:

- (i) konkurs (*faillissement*), och
- (ii) betalningsinställelse (*surséance van betaling*).

De regler som gäller för konkurs och betalningsinställelse ingår i den nederländska konkurslagen (*Faillissementswet*), som behandlar inhemska och utländska borgenärer lika. En tredje typ av insolvensförfarande, den så kallade skuldhanteringen för fysiska personer (*schuldsanering natuurlijke personen*), regleras i en separat lag. Den gäller endast fysiska personer och kommer inte att behandlas här.

Alla konkurser och betalningsinställelser förtecknas i det centrala insolvensregistret (*centraal insolventieregister*). Detta register finns på den relevanta webbplatsen för registreringar i det centrala insolvensregistret (www.rechtspraak.nl).

4.2 Konkurs

Ett nederländskt företag kan försättas i konkurs om det har upphört att betala sina skulder. Företaget eller en av dess borgenärer kan ansöka om konkurs. I undantagsfall kan den allmänna åklagaren ansöka om konkurs om allmänintresset kräver en sådan ansökan.

En konkursansökan måste lämnas in till den behöriga domstol som är belägen i den jurisdiktion där gäldenären är bosatt eller har sitt säte. En borgenär som ansöker om konkurs måste:

- lägga fram prima facie-bevisning för sin fordran mot gäldenären;
- visa att gäldenären inte betalar sina skulder, och
- visa att gäldenären har flera borgenärer och att minst en av dessa borgenärer har en fordran på gäldenären som är förfallen till betalning.

En borgenär är skyldig att anlita en advokat för att ansöka om gäldenärens konkurs. En gäldenär kan ansöka om sin egen konkurs utan juridiskt ombud. För att göra detta måste gäldenären fylla i ett särskilt formulär och lämna in det till den behöriga domstolen.

Om domstolen förklarar gäldenären i konkurs kommer den att utse en konkursförvaltare (*faillissementscurator*). Från midnatt den dag då konkursen förklaras förlorar företagets styrelseledamöter rätten att förfoga över företagets tillgångar. Konkursförvaltaren kommer att likvidera bolagets tillgångar och fördela intäkterna i enlighet med lagstadgade prioriteringsregler mellan bolagets borgenärer. Konkursförvaltaren övervakas av en konkursdomare (*rechter-commissaris*).

4.3 Betalningsinställelse

En betalningsinställelse (*surseance van betaling*) gör det möjligt för gäldenären att omstrukturera sina skulder och hitta ett annat sätt att finansiera sina skulder.

Om ett företag tillfälligt inte kan betala sina skulder kan det begära att domstolen beviljar en betalningsinställelse för att säkerställa att verksamheten kan fortsätta. Under betalningsinställelsen kan borgenärerna inte driva in sina fordringar på gäldenären. Säkerställda borgenärers och prioriterade borgenärers fordringar (t.ex. de nederländska skattemyndigheterna) påverkas dock inte av en betalningsinställelse.

Om domstolen beviljar den begärda betalningsinställelsen kommer domstolen att utse en förvaltare (*bewindvoerder*) som förvaltar och som kan bistå företaget tillsammans med gäldenären. Denna kan även bistå gäldenären

i förhandlingar med sina borgenärer. Vissa av gäldenärens rättshandlingar måste först godkännas av förvaltaren.

En betalningsinställelse kan beviljas för en period på högst 18 månader. Denna inledande period kan förlängas med ett obegränsat antal 18-månadersperioder på begäran av gäldenären. Betalningsinställelsen upphör när alla borgenärer har fått full betalning eller om en ackordsuppgörelse godtas av både borgenärerna och domstolen (se nedan). Om det visar sig att de ekonomiska problemen inte är tillfälliga och företaget är strukturellt oförmöget att betala sina skulder, följs betalningsinställelsen vanligtvis av en konkurs.

4.4 Ackord

I avvaktan på betalningsinställelse eller konkursförfarande får gäldenären föreslå ett ackord för sina oprioriterade borgenärer som har fordringar som uppkom innan förfarandet inleddes. Ett ackord är en uppgörelse mellan gäldenären och dennes oprioriterade borgenärer där gäldenären erbjuder delbetalning till borgenärerna mot fullständig och slutlig betalning av deras fordringar. Om majoriteten av de oprioriterade borgenärerna samtycker till och godkänner ackordet är det bindande för alla oprioriterade borgenärer. När ackordet har godkänts av domstolen upphör betalningsinställelsen eller konkursen.

4.5 Omstrukturering för att förhindra insolvens

Den 1 januari 2021 trädde lagen om domstolens godkännande av privata omstruktureringsplaner (*Wet Homologatie Onderhands Akkoord* eller *WHOA*) i kraft. WHOA överensstämmer med EU-direktiv 2019/1023 om förebyggande omstruktureringsramar, om skuldavskrivning och diskvalifikationer och om åtgärder för att öka effektiviteten i förfarandena för omstrukturering, insolvens och skuldavskrivning ("omstruktureringsdirektivet") och kan i viss utsträckning betraktas som införlivandet av omstruktureringsdirektivet i Nederländerna.

WHOA inför en effektiv omstruktureringsmekanism för nödställda gäldenärer för att omstrukturera sina skulder och eget kapital och ändra eller i förtid avsluta betungande avtal som de är parter i utanför formella insolvensförfaranden. Det omstruktureringsverktyg som WHOA tillhandahåller har likheter med det engelska "scheme of arrangement" och de amerikanska "Chapter 11-förfarandena". Enligt WHOA utarbetar gäldenären, eller en så kallad omstruktureringsexpert, en omstruktureringsplan där borgenärer och aktieägare delas in i olika klasser. Omstruktureringsplanen kan läggas fram för de borgenärer och aktieägare vars rättigheter påverkas av omstruktureringsplanen, varvid gäldenären eller omstruktureringsexperten kan besluta att omstruktureringsplanen endast ska läggas fram för vissa kategorier av borgenärer eller till och med för endast en kategori av borgenärer som ska rösta om planen ska godkännas. Om minst en borgenärsklass har röstat för omstruktureringsplanen kan den överlämnas till domstolen för godkännande. Om domstolen godkänner planen är den bindande för gäldenären och alla borgenärer till vilka planen lades fram för omröstning. Övriga borgenärers rättigheter påverkas inte.

5. REGELVERK

5.1 Utländska direktinvesteringar

En utländsk direktinvestering (FDI) är en investering som görs i form av förvärv av en kontrollerande andel i ett företag eller en verksamhet av en investerare eller ett företag från ett annat land. Utländska portföljinvesteringar som görs i syfte att passivt inneha aktier eller andra värdepapper i utländska företag betraktas inte som utländska direktinvesteringar.

Screening av utländska direktinvesteringar blir allt viktigare och mer relevant, särskilt för gränsöverskridande fusioner och förvärv. För närvarande har Nederländerna vissa sektorsspecifika screeningmekanismer på plats inom el-, naturgas- och telekommunikationssektorerna. Enligt dessa bestämmelser måste förhandstillstånd inhämtas från ministeriet för ekonomiska frågor och klimat för att en utländsk investerare ska kunna förvärva kontroll över ett nederländskt företag som är verksamt inom någon av dessa sektorer, av hänsyn till den allmänna säkerheten. Den 1 juni 2023 trädde lagen om investeringar, fusioner och förvärv (säkerhet) (*Wet veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames* eller *Wet Vifo*) i kraft, som innehåller FDI-liknande regler som inte är begränsade till en viss sektor. *Wet Vifo* har retroaktiv verkan till den 8 september 2020 och kan därför påverka transaktioner före dess ikraftträdande.

På EU-nivå trädde förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i Europeiska unionen i kraft den 10 april 2019 och är fullt tillämplig i alla EU:s medlemsstater från och med den 11 oktober 2020. Genom förordningen inrättas en ny EU-ram för granskning av utländska direktinvesteringar med hänsyn till nationell säkerhet och allmän ordning. Förordningen omfattar ett brett spektrum av investeringar av alla slag som upprättar eller upprätthåller varaktiga och direkta förbindelser mellan investerare från tredjeländer och företag som bedriver ekonomisk verksamhet i en EU-medlemsstat. Portföljinvesteringar omfattas inte av förordningen.

Förordningen främjar samarbete, informationsutbyte och en miniminivå av öppenhet när det gäller granskning av utländska direktinvesteringar mellan Europeiska kommissionen och EU:s medlemsstater snarare än att harmonisera åtgärderna för utländska direktinvesteringar i de enskilda medlemsstaterna eller ersätta de befintliga nationella bestämmelserna om granskning av utländska direktinvesteringar. Nederländerna har genomfört EU:s ramverk för screening av utländska direktinvesteringar genom genomförandelagen om utländska direktinvesteringar (*Uitvoeringswet screeningsverordening buitenlandse directe investeringen*) som trädde i kraft den 4 december 2020.

5.2 Gränsöverskridande betalningar

Den nederländska centralbanken (*De Nederlandsche Bank* eller *DNB*) ska enligt sin egen verksamhetsidé verka för ett stabilt finansiellt system: stabila priser, solida finansinstitut och väl fungerande betalningsöverföringar. Enligt 1994 års lag om utländska finansiella förbindelser (*Wet financiële betrekkingen buitenland 1994* eller *Wfbb*) ska DNB bland annat samla in uppgifter om balansen för gränsöverskridande betalningar till och från Nederländerna och tillhandahålla dessa uppgifter till finansministern. I enlighet med *Wfbb* kan så kallade särskilda finansiella institutioner (*bijzondere financiële instellingen*) utses till rapporterande enheter.

En särskild finansiell institution (SFI) är en institution med hemvist i Nederländerna som direkt eller indirekt ägs av utländska medborgare och vars syfte eller huvudsakliga verksamhet är att ta emot och betala medel från och till utländska medborgare. Exempel på SFI är:

- holdingbolag som kontrolleras av utländska företag;
- finansbolag som vanligtvis beviljar lån till utländska koncernbolag och som själva huvudsakligen finansieras från utlandet;
- royaltybolag och film- och musikrättighetsbolag som erhåller royalty huvudsakligen från utlandet;
- faktureringsföretag som fakturerar andra utländska enheter och som själva huvudsakligen faktureras av utländska företag.

En SFI måste registrera sig hos DNB inom tre veckor efter det att den har bildats. DNB kommer att bedöma om SFI:n kommer att utses till rapporterande enhet eller inte.

5.3 Lagen om finansiell tillsyn

Lagen om finansiell tillsyn (*Wet op het financieel toezicht* eller *Wft*) reglerar den finansiella sektorn i Nederländerna och dess tillsyn, och trädde i kraft den 1 januari 2007. Wft innehåller bland annat regler om tillsyn av banker, försäkringsgivare, värdepappersföretag, kollektiva investeringsordningar (som är investeringsföretag och unit trusts) och leverantörer av finansiella tjänster.

När det gäller tillsyn skiljer Wft mellan: (i) stabilitetstillsyn, som utförs av DNB, och (ii) uppförandetillsyn, som utförs av den nederländska myndigheten för finansmarknaderna (*Autoriteit Financiële Markten* eller *AFM*). AFM, vars roll kan jämföras med SEC i USA och BaFin i Tyskland, är den oberoende tillsynsmyndigheten för spar-, låne-, investerings- och försäkringsmarknaderna. Kapitel 4 i Wft, som handlar om tillsyn av finansiella företag, innehåller regler som finansiella företag måste följa när de tillhandahåller sina tjänster, till exempel regler om information till konsumenter (transparens) och omsorgsplikt i förhållande till kunder. Syftet med stabilitetstillsynen är att säkerställa att de finansiella företagen är finansiellt sunda och stabilitetstillsynen bidrar därför till stabiliteten i den finansiella sektorn. Tillsynen över affärsverksamheten avser ordnade och öppna marknadsprocesser, ärliga relationer mellan marknadsparterna och en samvetsgrann behandling av finansinstitutens kunder.

5.4 Penningtvätt

Den 25 juli 2018 trädde den reviderade lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism (*Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme* eller *Wwft*) i kraft. Genom ikraftträdandet av Wwft har Nederländerna införlivat det europeiska direktivet om åtgärder för att

förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (det fjärde penningtvättsdirektivet eller AMLD4) i nationell lagstiftning. Den 21 maj 2020 införlivades det femte penningtvättsdirektivet (AMLD5), som syftar till att minska brottslig verksamhet, i nederländsk lag genom en ändring av Wwft. Dessutom publicerades det sjätte penningtvättsdirektivet, som kompletterar AMLD5, den 12 november 2018, men har ännu inte införlivats i nederländsk lag.

Wwft gäller för institutioner som kreditinstitut, finansinstitut, livförsäkringsbolag, värdepappersföretag, investeringsinstitut, leverantörer av finansiella tjänster, penningmarknadsinstitut, trustkontor, revisorer, skatterådgivare, advokater, notarier, kasinon, företag som distribuerar kreditkort och vissa fysiska och juridiska personer som handlar med varor, i den utsträckning som betalningar görs kontant till ett belopp av 10 000 euro eller mer. Det kan gälla både juridiska och fysiska personer.

Syftet med Wwft är att förebygga och bekämpa finansiell och ekonomisk brottslighet, i synnerhet penningtvätt och finansiering av terrorism, i syfte att upprätthålla integriteten i det nederländska finansiella systemet. Wwft antar ett riskbaserat tillvägagångssätt snarare än ett regelbaserat tillvägagångssätt: organisationer måste göra sin egen bedömning av de risker som enskilda kunder eller produkter utgör och kan anpassa sina efterlevnadsinsatser till dessa risker. De två huvudsakliga skyldigheterna enligt Wwft är (i) att utföra kundkännedom och (ii) att rapportera ovanliga transaktioner.

Kundkännedom (due diligence)

De institut som omfattas av Wwft är skyldiga att kontrollera kundens och kundens verkliga huvudmäns identitet (s.k. UBO) och, om nödvändigt, fastställa ursprunget till de medel som används. Denna kontroll måste göras innan transaktionen äger rum. Hur ingående kundkontrollen skall vara bör anpassas till de risker som är förknippade med de enskilda kunderna, tjänsterna och transaktionerna.

Rapportering av ovanliga transaktioner

Avvikande transaktionsmönster kan vara skäl för institutet att betrakta en transaktion som ovanlig. Ett institut är skyldigt att utan dröjsmål rapportera dessa ovanliga (föreslagna) transaktioner till Financial Intelligence Unit (FIU - Nederländerna). Enbart en misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism är tillräcklig.

UBO-register

Alla företag, andra juridiska personer och partnerskap som bildats eller etablerats enligt nederländsk lag är skyldiga att registrera sina yttersta verkliga huvudmän (UBO) i ett UBO-register. Införandet av UBO-registret är en del av genomförandet av det fjärde och femte europeiska direktivet om bekämpning av penningtvätt. En slutlig verklig huvudman definieras som "den fysiska person som ytterst äger eller kontrollerar ett företag eller en annan juridisk person". UBO-registret upprätthålls av handelskammaren. Nederländerna har också inrättat ett separat UBO-register för trustar och liknande juridiska strukturer som trädde i kraft den 1 oktober 2022.

6. SÄKERHETS RÄTTER

6.1 Typer av säkerhetsrätter i Nederländerna

I Nederländerna tillhandahålls säkerhet vanligtvis i form av saktätter över tillgångar. Enligt nederländsk lag finns det två typer av säkerhetsrätter som kan skapas för tillgångar: (i) en hypoteks rätt och (ii) en panträtt. En in-tecknings rätt kan upprättas över registrerad egendom (såsom fastigheter, registrerade fartyg och flygplan). En panträtt kan fastställas för rörliga tillgångar (såsom inventarier, utrustning, lager och råvaror), fordringar (såsom kundfordringar, koncerninterna fordringar, bankkontofordringar och försäkringsfordringar), registrerade aktier och immateriella rättigheter.

En säkerhetsrätt enligt nederländsk lag kan endast fastställas för att säkra nuvarande och framtida monetära betalningsförpliktelser och kan endast fastställas för tillgångar som är tillräckligt identifierbara och överförbara eller överlåtbara. En säkerhetsöverlåtelse (dvs. överföring av äganderätten till tillgångar för säkerhetsändamål) är inte tillåten enligt nederländsk lag.

Rätt till in-teckning i registrerad egendom

En in-tecknings rätt kan fastställas för fast egendom, registrerade fartyg och luftfartyg som är registrerade i Nederländerna och fastställs genom en notariehandling om in-teckning som utfärdas inför en nederländsk civilrättslig notarie och registreras i det relevanta nederländska offentliga registret.

Rätt att pantsätta fordringar

En panträtt i fordringar kan antingen vara offentlig eller hemlig och kräver ett skriftligt pantavtal mellan pantsättaren och panthavaren. En offentliggjord panträtt i fordringar måste meddelas de berörda gäldenärerna och upprättas vanligtvis med avseende på koncerninterna fordringar, försäkringsfordringar och bankkontofordringar. Om det finns en icke offentliggjord rätt att pantsätta fordringar måste pantsättningsavtalet registreras hos de nederländska skattemyndigheterna, såvida inte pantsättningsavtalet genomförs i form av en notariehandling. Av kommersiella skäl meddelas i allmänhet inte gäldenärerna om en panträtt i kundfordringar och den skapas därför som

en hemlig panträtt i kundfordringar, men det är nödvändigt att meddela gäldenärerna om panträtten för att den ska kunna verkställas.

Panträtt till rörliga tillgångar

En panträtt i lös egendom kan skapas som en icke-innehavsbunden panträtt eller en innehavsbunden panträtt och fastställs genom ett skriftligt pantavtal mellan pantsättaren och panthavaren. Om det rör sig om en icke besittningsskyddad panträtt måste pantavtalet registreras hos de nederländska skattemyndigheterna, såvida inte pantavtalet upprättas som en notariehandling. Vid en besittningsrätt till pant måste panthavaren (eller en tredje part som utsetts av pantsättaren och panthavaren och som agerar på panthavarens vägnar) ha effektiv och exklusiv kontroll över de lösa tillgångarna och kontrollen får inte innehas tillsammans med pantsättaren.

Panträtt till registrerade aktier

En panträtt i registrerade aktier i ett nederländskt privat bolag med begränsat ansvar (*besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid* eller *BV*) eller ett nederländskt offentligt bolag med begränsat ansvar (*naamloze vennootschap* eller *NV*) upprättas genom ett pantbrev i aktier som utfärdas inför en nederländsk civilrättslig notarie. Eftersom en panthavare endast kan göra gällande sina rättigheter som panthavare gentemot det bolag i vars kapital aktierna är pantsatta om bolaget har underrättats om panträtten, är bolaget vanligtvis en part i notariehandlingen.

Panträtt till immateriella rättigheter

En panträtt i immateriella rättigheter fastställs genom ett skriftligt pantavtal mellan pantsättaren och panthavaren eller genom ett pantbrev som utfärdas inför en nederländsk civilrättslig notarie. I allmänhet bör varje skriftligt pantavtal avseende immateriella rättigheter eller närstående rättigheter registreras hos de nederländska skattemyndigheterna för bevisändamål, och när det gäller licenser och domännamn är denna registrering ett absolut krav. Dessutom ska pantavtalet (eller notariehandlingen, i förekommande fall) registreras hos det relevanta IP-registret eller .nl internetdomännamnsregistratorn, eller båda (om tillämpligt). Varje register eller registrator har sina egna krav för registrering.

Garantier och andra former av säkerheter

Företagsgarantier och förklaringar om solidariskt ansvar från moderbolaget och/eller dess (viktiga) dotterbolag är vanliga vid koncernfinansiering och ingår vanligen i facilitetsavtalet. Garantibegränsningar avseende det maximala garantibeloppet är ovanliga i Nederländerna.

6.2 Begränsningar av beviljandet av säkerhetsrätter och garantier

Ultra vires/ företagsförmåner

Enligt nederländsk lag är det tillåtet att bevilja garantier eller säkerheter såväl uppströms, nedströms och tvärströms, förutsatt att (i) detta faller inom ramen för företagets ändamålsparagraf och (ii) det finns en tillräcklig företagsnytta för företaget. Alla rättshandlingar som ingås av ett nederländskt bolag kan ogiltigförklaras av bolaget eller konkursförvaltaren i händelse av konkurs om de är ultra vires (dvs. faller utanför ramen för bolagets verksamhetsföremål). En rättshandling kan vara ultra vires om (i) rättshandlingen inte uttryckligen är tillåten enligt ändamålsbestämmelsen i bolagets bolagsordning och inte kan bidra till att förverkliga dessa ändamål, och (ii) den andra parten var medveten om detta eller borde ha varit medveten om detta utan en oberoende undersökning. För att avgöra om en viss rättshandling är ultra vires måste alla relevanta omständigheter beaktas.

Företagets befogenheter och kapacitet

Innan en panträtt etableras för aktier i ett BV eller NV bör det kontrolleras om bolagsordningen tillåter etablering av en panträtt för dess aktier och överföring av de rösträtter som är knutna till aktierna. Dessutom kan bolagsordningen innehålla restriktioner för aktieöverlåtelser. Beroende på bolagsordningen kan en panträtt i aktier kräva ett beslut av bolagets aktieägare som godkänner den (villkorliga) överföringen av de rösträtter som är knutna till aktierna.

Företagsråd

Ett nederländskt företag med 50 eller fler anställda måste ha ett företagsråd (*ondernemingsraad*). Om det finns ett företagsråd måste företagsrådets förhandsråd inhämtas för vissa viktiga beslut som rör de transaktioner

som anges i den nederländska lagen om företagsråd (*Wet op de ondernemingsraden*) (till exempel en förändring av kontrollen över företaget, upptagande av väsentliga lån och ställande av säkerhet för väsentliga lån, om inte ställandet av säkerhet sker inom ramen för den normala affärsverksamheten).

Ekonomiskt stöd

Enligt nederländsk lag får ett NV inte ställa säkerhet, ge en prisgaranti eller på annat sätt binda sig (solidariskt eller på annat sätt) för teckning eller förvärv (av tredje part eller sig själv) av aktier i det egna kapitalet. Dessutom får ett NV inte bevilja lån för ovannämnda ändamål, såvida inte NV:s styrelse har beslutat att göra det efter att ha fått förhandsgodkännande från NV:s bolagsstämma och förutsatt att följande villkor har uppfyllts:

- (i) lånet, inklusive den ränta som företaget erhåller och den säkerhet som ställs till företaget, tillhandahålls på rättvisa marknadsvillkor;
- (ii) om det egna kapitalet, minskat med lånebeloppet, inte är mindre än den inbetalda och infordrade delen av kapitalet, plus de reserver som måste upprätthållas i enlighet med lag eller bolagsordning;
- (iii) om kreditvärdigheten hos den tredje parten eller, vid flerpartstransaktioner, hos varje inblandad part, har undersökts noggrant, och
- (iv) om lånet beviljas i syfte att teckna aktier i samband med en ökning av bolagets emitterade kapital eller i syfte att förvärva aktier som innehas av bolaget i dess eget kapital, är det pris till vilket aktierna tecknas eller förvärvas skäligt.

Förbudet mot finansiellt stöd gäller också alla (nederländska eller utländska) dotterbolag till NV, inklusive nederländska BV, även om förbudet mot finansiellt stöd avseende BV avskaffades när lagen om förenkling och flexibilisering av de regler som gäller för nederländska BV (*Wet vereenvoudiging en flexibilisering van het bv-recht*) trädde i kraft den 1 oktober 2012. Säkerhetsrätter, garantier och lån som beviljats i strid med förbudet mot finansiellt stöd anses vara ogiltiga.

Actio pauliana

En rättshandling (såsom beviljande av garantier eller säkerhetsrätter) som utförs av en person eller en juridisk enhet kan ogiltigförklaras på initiativ av en borgenär (eller, i händelse av företagets konkurs, konkursförvaltaren) om vart och ett av följande krav är uppfyllt: (a) den rättsliga handlingen utfördes utan en rättslig skyldighet att göra det, (b) den person som utförde den rättsliga handlingen och den andra parten eller parterna visste eller borde ha vetat att den rättsliga handlingen skulle påverka nuvarande och framtida borgenärers möjligheter till regress negativt, och (c) den rättsliga handlingen skadade möjligheterna till regress för den person som utförde den rättsliga handlingens borgenärer.

Parallell skuld

I Nederländerna är den allmänna uppfattningen att en panträtt inte giltigt kan ställas till förmån för en person som inte är borgenär för de säkrade förpliktelserna. Om en säkerhet enligt nederländsk lag skall innehåsa av en säkerhetsagent skapas därför en "parallell skuld", varigenom varje gäldenär åtar sig att som en ytterligare och separat skyldighet betala till säkerhetsagenten (i eget namn och inte som företrädare för långivarna) belopp som motsvarar de utestående beloppen till de finansiella parterna enligt lånedokumentationen. Därefter skapas en säkerhetsrätt enligt nederländsk lag endast i säkerhetsagentens namn (och inte också i de andra låneparternas namn) som säkerhet för betalningen av dess egna fordringar (dvs. den parallella skulden).

6.3 Verkställighet av säkerhetsrätter

Enligt nederländsk lag kan en säkerhetsrätt verkställas genom en offentlig auktion eller en privat försäljning som godkänts av den behöriga nederländska domstolen, om en gäldenär är i dröjsmål med att fullgöra de säkrade förpliktelserna och i händelse av en panträtt också genom en privat försäljning som överenskommit mellan pantsättaren och panthavaren efter att panthavaren har blivit berättigad att verkställa panträtten. Panthavaren eller panthavaren får använda intäkterna från verkställigheten för att uppfylla de säkrade skyldigheterna när de förfaller och ska betalas.

7. ANSTÄLLNING

7.1 Anställningsformer

Anställningsavtal

Ett anställningsavtal kan definieras som ett avtal enligt vilket arbetstagaren åtar sig att utföra arbete i arbetsgivarens tjänst mot betalning av en ersättning under en viss period. Ett anställningsavtal föreligger så snart tre grundelement är uppfyllda: arbete, lön och instruktionsbefogenhet. När domstolen avgör om ett förhållande kan betraktas som ett anställningsavtal beaktar den inte bara vad båda parter avsåg när avtalet ingicks och vad de därefter har kommit överens om (muntligt eller skriftligt), utan också (och kanske framför allt) hur båda parter agerar i praktiken. Domstolen tar hänsyn till alla relevanta fakta och omständigheter.

Arbetskraften i ett företag i Nederländerna består vanligtvis av en permanent kärna av personal med anställningsavtal på obestämd tid. Dessutom finns det mer flexibel personal, som består av anställda som har ett anställningsavtal för en bestämd tidsperiod. Utöver dessa två typer av anställningsavtal och beroende på företagets karaktär och den affärsverksamhet som ska bedrivas, kan arbetsgivare använda sig av mer flexibla anställningsformer med hjälp av jouravtal och vikariatavtal, dvs. personer som är anställda av och hyrs in via bemanningsföretag. Dessa typer av anställningsförhållanden regleras av tvingande bestämmelser i den nederländska arbetsrätten.

Anställningsavtal kontra tjänsteavtal

Ett tjänstekontrakt kan definieras som ett kontrakt där en oberoende entreprenör (dvs. en konsult eller tjänsteleverantör) går med på att utföra arbete för en huvudman, på annat sätt än på grundval av ett anställningsavtal. De viktigaste skillnaderna mellan de två kan sammanfattas på följande sätt:

Anställningsavtal (anställd)	Tjänsteavtal (oberoende uppdragstagare)
Underkastad instruktioner, befogenheter och tillsyn	Endast med förbehåll för instruktioner av allmän karaktär
Företagsrisk	Entreprenörsrisk
Ojämligt förhållande	"Jämlikt" förhållande
Obligatoriska anställnings- och/eller kollektiv-bestämmelser tillämpliga	Avtalsfrihet med undantag för tillfälliga lagbestämmelser
Löneskatt och sociala avgifter	Moms (VAT)

Den huvudsakliga skillnaden är det kontrollförhållande (instruktionsbefogenhet) som föreligger vid ett anställningsavtal och inte vid ett tjänsteavtal. Den största inneboende risken för ett företag som ingår ett tjänsteavtal är att förhållandet i själva verket är ett anställningsavtal eftersom den oberoende uppdragstagaren i praktiken är underkastad företagets direkta kontroll (eller myndighet). Om tjänsteavtalet i fråga faktiskt omklassificeras till ett anställningsavtal kan ett företag åläggas (retroaktiva) skyldigheter avseende löneskatt och sociala avgifter, tillsammans med eventuella böter, straffavgifter och/eller ränta. Dessutom kommer tvingande arbetsrättsliga regler att tillämpas (retroaktivt).

7.2 Villkor för individuellt anställningsavtal

Minimilön

Parterna är fria att förhandla om lönen, men den lagstadgade minimilönen för anställda måste respekteras. Nivån på den lagstadgade minimilönen varierar beroende på ålder och kan justeras till levnadskostnadsindex två gånger per år (från och med den 1 januari 2023 uppgår den till 1 934,40 EUR brutto per månad exklusive 8% semesterersättning för anställda som är 21 år eller äldre).

Utöver lönen har den anställde rätt till en lagstadgad semesterersättning som uppgår till 8% av bruttoårslönen (betalas vanligtvis ut en gång per år i maj eller juni under de föregående 12 månaderna). Om årslönen överstiger tre gånger den årliga minimilönen kan den lagstadgade semesterersättningen anses ingå i bruttolönen, förutsatt att detta avtalas skriftligen.

Om ett kollektivavtal (*Collective Labour Agreement* eller *CLA*) är tillämpligt reglerar detta i regel löner och periodiska löneökningar. Företag kan endast avvika från bestämmelserna i ett tillämpligt CLA om CLA är ett så kallat *minimi-CLA* och avvikelsen gynnar de anställda. Se punkt IV för mer information om kollektivavtal.

Arbetstid

Lagen om arbetstid (*Arbeidstijdenwet*) ger en allmän ram för hur många arbetstimmar en anställd får arbeta. Anställda får arbeta högst 12 timmar per dag och 60 timmar per vecka, dock så att den genomsnittliga arbetstiden under en sammanhängande 4-veckorsperiod inte får överstiga 55 timmar per vecka och under en sammanhängande 16-veckorsperiod inte får överstiga 48 timmar per vecka.

Ytterligare regler (även avseende arbete på söndagar eller under nätter) finns i lagen om arbetstid. De lagstadgade reglerna om maximal arbetstid och minsta viloperiod är inte tillämpliga i den mån den anställdes lön överstiger 3 gånger minimilönen inklusive semesterersättning.

Uppsägningstid

Den lagstadgade uppsägningstid som arbetsgivaren ska iaktta beror på anställningens längd och är följande:

Antal tjänsteår	Uppsägningstid
0-5 år	1 månad
5-10 år	2 månader
10-15 år	3 månader
15 år eller mer	4 månader

Den lagstadgade uppsägningstiden, som måste iakttas av en arbetstagare, är alltid en månad. Avtalsparterna är, under vissa förutsättningar, fria att skriftligen avtala om en annan uppsägningstid under det strikta villkoret att den anställdes uppsägningstid inte överstiger sex månader och att arbetsgivarens uppsägningstid är dubbelt så lång som den anställdes uppsägningstid. En uppsägningstid som strider mot de lagstadgade bestämmelserna är ogiltig.

Den lagstadgade uppsägningstiden kommer då att tillämpas om detta är mer fördelaktigt för den anställde och den anställde gör anspråk på detta.

Betald semester och allmänna helgdagar

Vid en arbetsvecka (med ett genomsnittligt maximum) på 40 timmar och under 5 dagar per vecka har den anställde enligt lag rätt till minst 20 betalda semesterdagar per år. I genomsnitt tenderar nederländska arbetsgivare att erbjuda cirka 25 semesterdagar per år baserat på heltidsanställning.

Utöver betald semester beviljas i princip ledighet för allmänna helgdagar i den utsträckning som dessa sammanfaller med en arbetsdag. De allmänna helgdagarna i Nederländerna är följande:

- Nyårsdagen;
- Annandag påsk;
- King's Day (firande av kungens födelsedag den 27 april);
- Befrielsedagen (vart femte år den 5 maj, från och med 2010);
- Kristi himmelfärdsdag;
- Annandag pingst;
- Juldagen;
- Annandag jul.

Prövotid

Parterna i ett anställningsavtal kan komma överens om en prövotid. För att vara giltig måste prövotiden vara skriftlig och lika lång för båda parter. Under prövotiden kan anställningsavtalet sägas upp med omedelbar verkan genom uppsägning. Prövotidens längd är maximerad och relaterad till anställningsavtalets längd och är som följer:

Anställningsavtal	Maximal provperiod
Definierad tidsperiod > 6 månader och < 2 år	1 månad
Definierad tidsperiod ≥ 2 år	2 månader

Definierad tidsperiod där inget specifikt slutdatum har avtalats avtalats (t.ex. projektbasis)	1 månad
Obestämd tidsperiod	2 månader

Sjukdom/arbetsoförmåga

Vid sjukdom eller annan arbetsoförmåga är arbetsgivaren enligt lag skyldig att fortsätta att (delvis) betala den anställdes lön under en period på högst 104 veckor. Den lägsta ersättningen under sjukdom är 70% av den anställdes lön, såvida denna inte överstiger ett lagstadgat maximibelopp. En hel del arbetsgivare fortsätter att betala 100% av den faktiska lönen under de första 52 veckorna av den anställdes sjukdom, följt av 70% av lönen under de följande 52 veckorna. Det är möjligt att teckna en sjukfrånvaroförsäkring för dessa löneutbetalningar.

Icke-konkurrens

En konkurrensklausul måste ingås skriftligen för att vara giltig och den kan begränsas i tid eller omfattning eller upphävas av en domstol på grund av att den, i jämförelse med arbetsgivarens intressen, som skyddas av en sådan bestämmelse, oskäligt hindrar den anställde från att acceptera ett arbete som motsvarar hans/hennes förmåga och erfarenhet. Det är inte möjligt att inkludera en konkurrensklausul i ett anställningsavtal för en bestämd tidsperiod, såvida inte konkurrensklausulen innehåller en skriftlig förklaring om att det finns väsentliga företags-/affärsintressen som gör det nödvändigt att inkludera en konkurrensklausul.

Tilläggsförmåner

Företagen kan använda flera naturaförmåner för att locka till sig och behålla personal, till exempel extra betald semester, aktiesparplaner, bidrag till pensionssystem, tjänstebil, (netto)kostnadsersättningar, aktieoptioner eller andra incitamentsprogram, bidrag till kompletterande sjukförsäkring, ytterligare invaliditetsförsäkring och rörliga ersättningsystem som bonusar.

7.3 Uppsägning

Uppsägning av enskilda anställningsavtal

Enskilda anställningsavtal kan sägas upp av arbetsgivaren på följande sätt:

- (i) under prövotiden utan att några formaliteter behöver iakttas (förutom skriftlig bekräftelse);
- (ii) genom skriftlig uppsägning med iakttagande av uppsägningstiden, efter att ha erhållit förhandstillstånd från Försäkringskassan för arbetstagare (*Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekering* eller *UWV*);
- (iii) av domstol;
- (iv) genom omedelbar uppsägning;
- (v) genom ömsesidig överenskommelse, eller med den anställdes samtycke.

Till (ii): uppsägning efter tillstånd från UWV

UWV ger endast tillstånd att säga upp ett anställningsavtal om det, efter att ha beaktat alla relevanta fakta och omständigheter, är övertygat om att det finns en giltig grund (eller grunder) för uppsägning. UWV-förfaranden kan i princip endast inledas på specifikt angivna grunder. Dessa är följande:

- företagsekonomiska uppsägningar;
- långvarig sjukdom, dvs. längre än 2 år, varvid inget tillfrisknande förväntas inom de närmaste 26 veckorna, än mindre att den anställda kan utföra sina arbetsuppgifter på ett anpassat sätt inom denna tidsram.

Till (iii): domstolsbeslut

En part i ett anställningsavtal kan lämna in en ansökan om att domstolen ska säga upp anställningsavtalet. Om domstolen finner att det finns en giltig grund för uppsägning, kommer den att säga upp anställningsavtalet.

Uppsägning från domstolens sida är endast möjlig på följande särskilt angivna lagstadgade (rimliga) grunder:

- återkommande arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annat funktionshinder hos den anställde med oacceptabla konsekvenser för företagets verksamhet;
- den anställdes oförmåga att fullgöra sina arbetsuppgifter på grund av annan orsak än sjukdom eller funktionshinder hos den anställde;
- allvarligt misskötsamhet, i sådan omfattning att arbetsgivaren inte rimligen kan förväntas låta anställningsförhållandet bestå;
- vägran från den anställdes sida att utföra sina arbetsuppgifter på grund av en allvarlig samvetsbetingad invändning;
- ett försämrat anställningsförhållande;
- andra skäl som är av sådan art att det inte rimligen kan förväntas att arbetsgivaren skall låta anställningsförhållandet bestå;
- en kombination av omständigheter som nämns i två eller flera av ovanstående grunder.

Till (iv): omedelbart avskedande

Den nederländska civillagen ger exempel på "brådskande giltiga skäl" för vilka uppsägning kan ske omedelbart och utan ersättning. Brådskande giltiga skäl för arbetsgivaren är de handlingar/underlåtenheter eller omständigheter som kan tillskrivas den anställde och som leder till en situation där man inte rimligen kan förvänta sig att en arbetsgivare ska fortsätta anställningsavtalet längre. Akuta sakskaäl som berättigar till omedelbar uppsägning ska meddelas den anställde så snart som möjligt efter det att arbetsgivaren fått kännedom om dem. Den anställde måste ges möjlighet att bemöta skälen (anklagelserna). Det bör noteras att domstolarna tenderar att vara mycket ovilliga att godta sådana omedelbara uppsägningar på grund av de långtgående konsekvenserna för den anställde (förlust av anställning och eventuellt ingen rätt till arbetslöshetsersättning). Det är därför mycket tillrådligt att inhämta juridisk rådgivning i förväg.

Re (v): genom ömsesidigt samtycke

Anställningsavtal kan också sägas upp genom ömsesidigt samtycke. Även

om det inte finns någon lagstadgad skyldighet i detta avseende bör ett sådant avtal helst ingå skriftligen (förliknings- eller uppsägningsavtal), där det anges att båda parter är överens om (villkoren för) uppsägningen och att alla utestående frågor ska lösas. Den anställde har rätt att skriftligen upplösa förliknings- eller uppsägningsavtalet inom 14 dagar efter undertecknandet utan att behöva ange några skäl för detta.

Re (vi): med den anställdes samtycke

Som ett alternativ till ömsesidigt samtycke kan arbetsgivaren säga upp anställningsavtalet med den anställdes uttryckliga skriftliga samtycke. Även i detta fall kan den anställde återkalla sitt samtycke inom 14 dagar från uppsägningsdatumet utan att ange några skäl.

Ekonomisk ersättning vid uppsägning av anställning

Enligt nederländsk rätt föreligger en lagstadgad rätt till avgångsvederlag vid uppsägning av anställning. Detta avgångsvederlag, som benämns 'övergångsvederlag', skall betalas av arbetsgivaren om anställningsavtalet upphör. Det saknar betydelse på vilket sätt anställningsavtalet upphör, dock att för det fall den anställda själv säger upp sig genom skriftlig uppsägning eller vid uppsägning i samförstånd, har den anställde i princip inte rätt att göra anspråk på lagstadgad omställningsersättning. Lagstadgad omställningsersättning uppgår till 1/3 brutto månadslön (inklusive vissa andra ersättningsdelar) för varje anställningsår beräknat över hela anställningsperioden, varvid ofullständiga år beaktas på en pro rata-basis. Därutöver får domstolen utdöma ytterligare ersättning för det fall arbetsgivaren anses ha varit 'allvarligt försumlig'.

Kollektiva uppsägningar

En arbetsgivare som vill säga upp minst 20 anställda under en tremånadersperiod måste (i) meddela både UWV och fackföreningarna om den planerade uppsägningen och (ii) förse UWV med en lista över de anställda vars anställning ska sägas upp, samt skälen till uppsägningen. Vid mottagandet av anmälan kommer UWV att avgöra om all nödvändig information har lämnats in och om företagsrådet och fackföreningarna (i båda fallen: i den utsträckning som är tillämplig) har informerats. Om så

är fallet inleds vanligtvis en månadsperiod, under vilken UWV inte får ta hänsyn till någon enskild begäran om tillstånd från arbetsgivarens sida att säga upp ett anställningsavtal i samband med den kollektiva uppsägningen (omorganisationen). Efter att ha meddelat och rådfrågat fackföreningar och UWV om de förestående uppsägningarna, kan arbetsgivaren begära tillstånd från UWV att säga upp anställningsavtalet i varje enskilt fall. När en massuppsägning föreslås är det vanligt att upprätta en social plan, varigenom anställda får vissa uppsägningspaket.

Uppsägning av en verkställande direktör

Om inget annat anges i bolagsordningen utses och entledigas en styrelseledamot (verkställande direktör) i ett NV eller ett BV av bolagsstämman. I händelse av att en verkställande direktör avsätts av bolagsstämman finns det särskilda (lagstadgade) formaliteter som måste iakttas. Om dessa (formella) bestämmelser inte följs strikt leder det till att bolagsstämman fattar ett ogiltigt beslut.

Uppsägning av en verkställande direktör (i dennes egenskap av verkställande direktör) genom beslut av bolagsstämman leder till att anställningsavtalet automatiskt upphör att gälla, såvida det inte finns ett lagstadgat förbud mot att säga upp anställningsavtalet eller parterna har kommit överens om något annat. Till skillnad från vad som gäller för "vanliga" anställda krävs därför inget föregående UWV- eller domstolsförfarande.

Uppsägning på grund av eller efter uppnådd lagstadgad pensionsålder

Om parterna inte har kommit överens om annat kan arbetsgivaren säga upp anställningsavtalet på grund av eller efter att den anställde har uppnått den tillämpliga avtalsenliga eller lagstadgade pensionsåldern. Den lagstadgade pensionsåldern är den dag då den anställde blir berättigad till statlig ålderspensionsförmån. Uppsägning ska ske genom skriftlig uppsägning, varvid tillämplig avtalad eller lagstadgad uppsägningstid ska iakttas. Vid uppsägning av anställda som har uppnått eller redan har passerat den lagstadgade pensionsåldern utgår ingen omställningsersättning. Lagstadgad omställningsersättning utgår inte om anställningsavtalet upphör eller inte förlängs på grund av att den anställde uppnått den lagstadgade pensionsåldern.

7.4 Kollektivavtal (CLA) och fackföreningar

Förutom lagstadgade regler och förordningar kan ett anställningsförhållande mellan arbetsgivare och arbetstagare omfattas av ett CLA. Ett kollektivavtal är ett avtal som ingås mellan ett eller flera företag (dvs. arbetsgivare) eller arbetsgivarorganisationer å ena sidan och en eller flera fackföreningar (för arbetstagare) å andra sidan, som uteslutande eller huvudsakligen rör anställningsvillkor som måste iakttas i samband med anställningsavtal. Exempel på sådana anställningsvillkor är lön, arbetstid, betald semester och övertidsersättning. Det är inte ovanligt att ett CLA innehåller regler om ingående och upphörande av anställningsavtal, inskolning, uppsägning eller förhandlingar med fackliga organisationer vid (kollektiv) uppsägning. Tillämpligheten av ett CLA kan ha en väsentlig inverkan på de regler som styr ett anställningsavtal. Utöver de avtal som reglerar anställningsavtalet finns det även avtal som innebär att arbetsgivaren är skyldig att betala ett bidrag till en stiftelse som har bildats för vissa projekt (permanent utbildning av anställda, anställningsbarhet etc.).

Avtalets tillämplighet beror på om företaget omfattas av avtalets tillämpningsområde och om så är fallet, om företaget är (i) medlem i en arbetsgivarorganisation som är avtalspart till detta avtal, eller (ii) om avtalet har förklarats vara allmänt tillämpligt.

7.5 Lagen om (europeiska) företagsråd

Arbetstagarinflytande och medbestämmande har en stark tradition i Nederländerna. Sedan andra världskriget, då arbetstagarinflytande och medbestämmande först började institutionaliseras, har företagsrådet (och arbetstagarnas representativa organ) stadigt utvecklats till sin nuvarande form, varigenom anställda ges en viss nivå av deltagande i företagets ledning, särskilt i syfte att skydda de anställdas intressen.

Företagsråd

Företag som har mer än 50 personer anställda måste inrätta ett företagsråd.

Ett företagsråd är ett representativt organ som garanterar de anställda en viss nivå av deltagande i ledningen av det företag som sysselsätter dem och som inrättas för att skydda de anställdas intressen. När det gäller vissa planerade beslut som ska fattas av företaget har företagsrådet rätt att ge förhandsråd. Andra särskilt angivna planerade beslut som rör socialpolitiken i företaget och som rör policies/arrangemang/system som inte rör en enskild anställd utan berör arbetskraften som helhet (t.ex. pensionssystem, ersättningssystem, arbetstidsarrangemang etc.) kräver förhandsgodkännande från företagsrådet.

Organ för arbetstagarrepresentanter

Bolag som har färre än 50 anställda kan inrätta en arbetstagarrepresentation på frivillig basis, men om majoriteten av de anställda i ett företag med fler än 10 men färre än 50 anställda begär att en arbetstagarrepresentation skall inrättas, måste bolaget tillmötesgå denna begäran, förutsatt att det inte finns något företagsråd. Ett bolag (eller företag) är t.ex. skyldigt att ge arbetstagarrepresentanten möjlighet att i förväg lämna råd om ett planerat beslut som kan leda till att minst 25% av de personer som arbetar på företaget förlorar sin anställning. Dessutom har arbetstagarrepresentationen rätt till förhandsgodkännande av vissa planerade beslut om policy/system/arrangemang (t.ex. arbetstid och viloperioder, etc.).

Möte med anställda

Om det inte finns något företagsråd eller någon arbetstagarrepresentation är ett företag med minst 10 men mindre än 50 anställda skyldigt att ge sina anställda möjlighet att träffa ledningen två gånger per kalenderår. Ett sådant arbetstagarmöte har samma rätt att lämna råd som arbetstagarrepresentationen enligt ovan.

Europeiskt företagsråd

Slutligen är gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag skyldiga att inrätta ett europeiskt företagsråd i syfte att informera och samråda med företagets europeiska arbetstagare i gränsöverskridande frågor. Ett

gemenskapsföretag beskrivs som "ett företag som under de senaste två åren har haft ett genomsnitt på minst 150 anställda i minst två EU-medlemsstater, Liechtenstein, Norge eller Island och ett genomsnitt på minst 1 000 anställda i de sammanlagda EU-medlemsstaterna, såvida det inte tillhör en grupp av gemenskapsföretag".

8. SOCIAL TRYGGHET OCH PENSION

8.1 Social trygghet

Socialförsäkringsavgifterna i Nederländerna kan delas upp i så kallade nationella socialförsäkringssystem (obligatoriska för alla invånare i Nederländerna), såsom lagen om allmän ålderspension, och arbetstagarförsäkringssystem (obligatoriska vid anställning i Nederländerna), såsom lagen om handikappförmåner. Arbetstagarförsäkringssystemen består av både en arbetsgivaravgift och en arbetstagaravgift (även om arbetstagaravgiften under de senaste åren har sänkts till noll).

		Arbeitgeber	Arbeitnehmer
Social försäkrings system	Nationell Social försäkring ("volks-verzekering")	Gör avdrag och betalar löneskatt (nationella socialförsäkrings premier ingår i löneskatten) från bruttolönen.	Betalar inte direkt. Arbetsgivaren drar av löneskatt (som inkluderar nationella social försäkringspremier) från bruttolönen.
	Försäkring för anställda ("werknemers-verzekering")	Betalar avgifter, varav en del (i förekommande fall arbetstagaravgiften) dras av från bruttolönen. Både arbetsgivaravgiften och arbetstagaravgiften betalas till skattemyndigheten.	Betalar inte direkt. Den anställdes avgift till personalförsäkringen dras av från bruttolönen av arbetsgivaren.

8.2 Pensionssystemet

Pensionssystemet bygger på följande tre pelare: (i) allmän pension (AOW), (ii) ytterligare pensionsförmåner som avtalas mellan arbetsgivare och arbetstagare (antingen enligt en obligatorisk branschövergripande pensionsfond eller ett frivilligt (kollektivt) pensionssystem) och (iii) individuella

försäkringar som tecknas av privatpersoner. Den andra och tredje pelaren är, i förekommande fall, kompletterande till AOW-förmånen. AOW-förmånen är tillämplig på alla som är bosatta i Nederländerna från och med den dag då de uppnår den lagstadgade pensionsåldern.

Obligatoriskt deltagande

Deltagande i en branschövergripande pensionsfond är obligatoriskt inom vissa industrisektorer. Arbetsgivare som är verksamma inom en sådan sektor är skyldiga att delta i respektive pensionsfond. Om så inte är fallet finns det i princip ingen skyldighet att erbjuda en anställd deltagande i ett pensionssystem, än mindre ett bidrag till ett pensionssystem.

Typer av system

Det finns flera sätt att finansiera pensionsförmåner, men de viktigaste systemen är ett förmånsbestämt system (som kan delas upp i ett system med genomsnittslön eller ett system med slutlön), ett avgiftsbestämt system och ett kombinationssystem.

Förmånsbestämda pensionsplaner

I ett förmånsbestämt system tjänar deltagaren in pension varje år som han/hon deltar i pensionssystemet. Detta är en viss procentsats - ofta 1,75% - av pensionsunderlaget under det aktuella året. Med ett genomsnittligt betalningssystem beror den slutliga pensionen på den lön som tjänats in under karriären. Löneökningar påverkar bara den framtida pensionsintjäningen. I ett slutlönesystem används däremot alltid den senast intjänade lönen som utgångspunkt. Vid varje löneökning höjs den redan intjänade pensionen till nivån för den nya pensionsbasen. Detta kallas för en retroaktiv höjning. Det slutliga pensionsresultatet i slutlönesystemet är därför inte beroende av löneutvecklingen under hela karriären, utan baseras enbart på den senast intjänade lönen (slutlönen). I ett förmånsbestämt system garanterar arbetsgivaren en viss pension. Arbetsgivaren bär placeringsrisken. Om avkastningen på de insatta premierna däremot är otillräcklig, ansvarar arbetsgivaren för de underskott som uppkommer. Med tanke på att arbetsgivaren är ansvarig för den slutliga avkastningen på investeringarna i pensionspremier, är denna typ av pensionssystem relativt

dyrt för arbetsgivaren.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Ett avgiftsbestämt system har ingen förutbestämd pensionsförmån, utan en pensionspremie. Premien kan vara densamma under anställningstiden eller öka i takt med att den anställde blir äldre. Premien är vanligtvis en procentsats av pensionsunderlaget och placeras vanligtvis. Det slutliga beloppet i pensionspotten beror därför på placeringarna. Vid pensionering köper den anställde en pensionsförmån från balansen i pensionspotten. I ett avgiftsbestämt system garanterar inte arbetsgivaren en viss pension, utan går bara med på att betala pensionspremien. Den slutliga pensionen kommer att bero på avkastningen på de totala pensionspremier som betalats in till systemet. Investeringsrisken ligger därmed hos den anställde. Mot bakgrund av detta blir denna typ av pensionsplan alltmer populär.

Kombinationsschema

I ett kombinationssystem blandas två system. Exempelvis tjänar den anställde in pension upp till en viss lönenivå enligt ett slutlöne- eller genomsnittslönesystem och därutöver tillämpas ett avgiftsbestämt system.

Pensionsålder

Fram till 2013 var den lagstadgade pensionsåldern i Nederländerna 65 år. År 2013 beslutade regeringen att pensionsåldern skulle höjas med hänsyn till den ökade förväntade livslängden. Enligt gällande lagstiftning kommer höjningarna att ske enligt följande:

År	Ökning i månader	Pensionsålder ("AOW-gerechtigte leeftijd)	Gäller människor födda
2017	3	65 år + 9 månader	efter 30/06/1951 och före 01/04/1952
2018	3	66 år	efter 31/03/1952 och före 01/01/1953
2019	4	66 år + 4 månader	efter 31/12/1952 och före 01/09/1953
2020	0	66 år + 4 månader	efter 31/08/1953 och före 01/09/1954
2021	0	66 år + 4 månader	efter 31/08/1954 och före 01/09/1955
2022	3	66 år + 7 månader	efter 31/08/1955 och före 01/06/1956
2023	3	66 år + 10 månader	efter 31/05/1956 och före 01/03/1957
2024	2	67 år	efter 28/02/1957 och före 01/01/1958
2025	0	67 år	efter 31/12/1957 och före 01/01/1959
2026	0	67 år	efter 31/12/1957 och före 01/01/1990

Från 2025 kommer pensionsåldern att vara kopplad till den förväntade livslängden.

9. KOMMERSIELLA AVTAL

9.1 Nederländsk avtalsrätt

Enligt nederländsk rätt ingås ett avtal genom att en part lämnar ett anbud och en annan part godtar anbudet. I princip är ingåendet av ett avtal inte föremål för några rättsliga formkrav. Detta innebär att ett avtal kan vara skrivet på vilket språk som helst och kan ingås både skriftligen och muntligen. I vissa fall föreskrivs dock en särskild juridisk form.

Parterna får komma överens om vilka villkor som helst som ska ingå i avtalet, förutsatt att sådana villkor inte strider mot tvingande bestämmelser i nederländsk lag, allmän ordning eller allmän moral. Alla avtalsbestämmelser som anses strida mot nederländska tvingande bestämmelser, allmän ordning eller allmän moral är ogiltiga.

Ett avtal har inte bara den verkan och de konsekvenser som parterna uttryckligen har kommit överens om, utan även de som, beroende på avtalets natur, gäller enligt lag, sedvänja eller principerna om rimlighet och rättvisa (*redelijkheid en billijkheid*). Principerna om skälighet och rättvisa kräver att parterna i ett avtal tar hänsyn till den andra partens (eller parternas) intressen. Alla avtal måste tolkas i enlighet med dessa principer. I undantagsfall kan skälighets- och rättvisepinciperna hindra en part från att åberopa en bestämmelse i ett avtal (den restriktiva effekten av skälighets- och rättvisepinciperna). Skälighets- och rättvisepinciperna kan också åberopas för att komplettera ett avtal om avtalet innehåller en lucka (skälighets- och rättvisepincipernas kompletteringseffekt).

Vid tolkningen av ett avtalsvillkor ska i princip inte bara avtalets ordalydelse beaktas, utan även vad parterna avsåg och vad de rimligen kunde förvänta sig av varandra (den så kallade Haviltex-standarden). Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet och avtalets art kan dock texten i en avtalsbestämmelse vara avgörande (den s.k. CAO-standarden).

9.2 Allmänna avtalsvillkor

Allmänna villkor (*algemene voorwaarden*) tillämpas ofta på kommersiella avtal. Del 6.5.3 i den nederländska civillagen innehåller bestämmelser som är särskilt tillämpliga på allmänna villkor. I avsnitt 6:231 i den nederländska civillagen definieras allmänna villkor som en eller flera bestämmelser som har utarbetats i syfte att ingå i ett antal avtal, med undantag för villkor som definierar kärnan i tjänsterna, förutsatt att de senare är klart och begripligt formulerade. I princip gäller allmänna villkor endast om parterna har kommit överens om deras tillämplighet före eller i sista hand vid tidpunkten för avtalets ingående. I princip måste en kopia av de allmänna villkoren överlämnas av användaren till den andra parten vid den tidpunkten.

Del 6.5.3 i den nederländska civillagen innehåller flera bestämmelser om skydd för konsumenter mot oskäligt betungande klausuler i allmänna villkor som tillämpas av ett företag. Ett allmänt villkor som förekommer på den så kallade svarta listan (avsnitt 6:236 i den nederländska civillagen) är, i förhållande till en konsument, per definition oskäligt betungande och därför ogiltigt. Ett allmänt villkor som förekommer på den så kallade grå listan (avsnitt 6:237 i den nederländska civillagen) presumeras vara oskäligt betungande för en konsument. Denna presumtion är motbevisbar: användaren av de allmänna villkoren har möjlighet att bevisa att det allmänna villkoret inte är oskäligt betungande under de givna omständigheterna. I avsnitt 6:247 i den nederländska civillagen finns internationellt privaträttsliga regler om tillämpligheten av del 6.5.3 i den nederländska civillagen i följande specifika situationer:

- (a) parterna utövar båda ett yrke eller driver båda ett företag och båda är belägna i Nederländerna: oavsett vilken lag som reglerar avtalet ska avsnitt 6.5.3 i den nederländska civillagen tillämpas;
- (b) parterna båda utövar ett yrke eller båda driver ett företag och en av dem inte är etablerad i Nederländerna: oavsett vilken lag som reglerar avtalet skall avsnitt 6.5.3 i den nederländska civillagen inte tillämpas, och
- (c) den andra parten är en konsument som har sin vanliga vistelseort i Nederländerna: oavsett vilken lag som reglerar avtalet ska avsnitt 6.5.3 i den nederländska civillagen tillämpas.

9.3 Agenturavtal

Ett agenturavtal (*agentuurovereenkomst*) är ett avtal där en part (*handelsagenten*) agerar för en annan part (huvudmannen) under en bestämd eller obestämd tidsperiod och mot ersättning som mellanhand vid ingående av avtal mellan huvudmannen och tredje parter. Handelsagenten kan vara en fysisk person eller ett företag. En handelsagent agerar alltid för huvudmannens räkning, på dennes risk och i dennes namn och inte för egen räkning. Handelsagenten är inte anställd av huvudmannen och det finns inget auktoritetsförhållande mellan huvudmannen och handelsagenten. För att ett agentavtal skall anses föreligga får förhållandet mellan huvudmannen och handelsagenten inte vara av tillfällig natur.

Den nederländska civillagen innehåller olika specifika tvingande bestämmelser om agentavtal, särskilt i förhållande till uppsägning av avtalet, såsom en minsta uppsägningstid som måste iakttas och skyldigheten att betala skadestånd om agentavtalet sägs upp utan att den lagstadgade minsta uppsägningstiden iakttas.

Eftersom agenturavtal kan innehålla bestämmelser som begränsar konkurrensen, kan dessa vara förbjudna enligt nederländsk eller europeisk konkurrenslagstiftning.

9.4 Distributionsavtal

Enligt ett distributionsavtal köper en distributör varor från en leverantör och säljer dessa varor vidare till tredje man i eget namn och för egen räkning och på egen risk.

Distributionsavtal regleras inte av särskilda lagbestämmelser, vilket innebär att de allmänna reglerna i den nederländska avtalsrätten är tillämpliga. Följaktligen är parterna i princip fria att komma överens om de villkor som ska reglera deras förhållande så länge dessa villkor inte bryter mot tvingande bestämmelser i nederländsk lag, allmän ordning eller allmän moral. Parterna kan komma överens om på vilket sätt och på vilka villkor

distributionsavtalet kan sägas upp och konsekvenserna av en sådan uppsägning. Enligt rättspraxis innebär principerna om skälighet och rättvisa att om distributionsavtalet inte innehåller någon bestämmelse om uppsägning, kan avtalet i princip sägas upp med iakttagande av en rimlig uppsägningstid och, under särskilda omständigheter, för att betala ytterligare skadestånd. Bestämmelser i distributionsavtal kan vara förbjudna enligt nederländsk och europeisk konkurrenslagstiftning på grund av att de begränsar konkurrensen.

9.5 Franchise

Ett franchiseavtal är ett avtal genom vilket en part, franchisegivaren, ger en annan part, franchisetagaren, rätt att sälja vissa varor eller tjänster med hjälp av franchisegivarens beprövade affärsidé. Vanligtvis har franchisetagaren rätt att använda vissa immateriella rättigheter som ägs av franchisegivaren, såsom ett handelsnamn, ett varumärke och know-how, i utbyte mot en royalty och andra betalningar.

Franchiseavtal regleras av den nederländska franchiselagen som trädde i kraft den 1 januari 2021. Franchiselagen definierar ett franchiseavtal som det avtal genom vilket franchisegivaren ger en franchisetagare en rättighet och ålägger franchisetagaren en skyldighet att, mot ersättning, utnyttja en franchiseformel på det sätt som franchisegivaren anvisar för tillverkning eller försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster. Den grundläggande principen i franchiselagen är att franchisegivaren och franchisetagaren skall uppträda mot varandra som en god franchisegivare och en god franchisetagare. Viktiga bestämmelser i franchiselagen är bl.a:

- franchisegivarens skyldighet att lämna viss information till franchisetagaren, både i fasen före avtalets ingående och under franchiseavtalets löptid;
- ändringar av franchiseavtalet eller franchiseformeln som har eller kan ha en betydande inverkan på franchisetagarens ställning kommer att kräva franchisetagarens samtycke;

- franchisegivarens skyldighet att ge franchisetagaren den hjälp och det kommersiella och tekniska stöd som rimligen kan förväntas med hänsyn till franchiseformelns art och omfattning när det gäller franchisetagarens användning av franchiseformeln;
- särskilda regler som gäller för goodwillbetalningar som ska göras vid uppsägning av ett franchiseavtal;
- vissa begränsningar som gäller för konkurrensklausuler i franchiseavtal.
- franchiselagen är en tvingande lag som är tillämplig på alla franchiseavtal där franchisetagaren är baserad i Nederländerna. Avtalsenlig goodwill och konkurrensklausuler som inte är förenliga med Franchiselagen är ogiltiga, oavsett vilken lag som reglerar franchiseavtalet.

Särskilda arrangemang mellan franchisegivaren och franchisetagaren kan vara förbjudna enligt nederländsk och europeisk konkurrenslagstiftning.

10. TVISTER OCH TVISTLÖSNING

10.1 Rättsväsendets struktur

Nederländernas rättssystem bygger på civilrätt. Den nederländska civillagen och den nederländska civilprocesslagen innehåller de viktigaste bestämmelserna.

Det finns tre nivåer av civilrättsliga domstolar i det nederländska rättssystemet:

- (i) civilmål väcks i första instans vid en av elva distriktsdomstolar, där de vanligtvis handläggs av en ensam domare. Komplexa ärenden hänskjuts ofta till en panel med tre domare;
- (ii) en part kan överklaga till en av de fyra appellationsdomstolarna. Överklaganden prövas alltid av en panel med tre domare;
- (iii) högsta domstolen (*Hoge Raad*) är den högsta domstolen i Nederländerna och prövar lägre domstolars avgöranden, men endast när det gäller rättsliga frågor. Högsta domstolen är skyldig att utvärdera alla beslut som tas upp i den, även om den kan avvisa invändningar utan förklaring om de anses vara uppenbart ogrundade.

Två delar av rättssystemet förtjänar särskild uppmärksamhet:

- (i) företagskammaren (*Ondernemingskamer*) fungerar som första instans i fall som rör misskötsel och liknande företagstvister, samt som appellationsdomstol i vissa företagskonflikter. Företagskammaren består av en panel med fem domare, inklusive tre medlemmar av rättsväsendet och två icke-domare med specialkunskaper;
- (ii) Netherlands Commercial Court (NCC) är en relativt ung internationell handelskammare som består av NCC District Court och NCC Court of Appeal där (internationella) parter kan lösa komplexa internationella handelsfrågor. NCC har engagerade domare med särskild kompetens och erfarenhet av att lösa komplexa handelsfrågor. Förfaranden inför NCC genomförs uteslutande på engelska. Det innebär att alla domstolshandlingar, all kommunikation i samband med förfarandet

och själva domen är på engelska. Parterna måste uttryckligen samtycka till att förfarandet genomförs av NCC. Ett val av forum som anges i allmänna villkor är inte tillräckligt, eftersom en sådan klausul också kan accepteras implicit.

Representation i rättssalen genom ombud

I civilrättsliga förfaranden måste parterna företrädas av advokater som är inskrivna i det nederländska advokatsamfundet. Om deras mål prövas i en underdistriktsdomstol som leds av en ensam domare och i vissa andra unika fall, behöver parterna inte ha ett juridiskt ombud, även om de ofta väljer att ha det ändå. Enligt EU-lagstiftningen kan utländska europeiska advokater företräda klienter i nederländska domstolar på vissa villkor.

10.2 Rättsliga förfaranden

De flesta rättsliga förfaranden i Nederländerna handläggs skriftligen. De yrkanden som käranden framställer anges i stämningsansökan. Detta följs av ett svaromål där svaranden dessutom kan framställa ett genkärsmål. Domstolen kommer sedan att beordra parterna att inställa sig i domstolen. Syftet med denna förhandling är att inhämta ytterligare information från parterna och försöka nå en uppgörelse i godo.

Parterna har rätt att lämna in ytterligare skriftlig bevisning under hela förfarandet. I mer komplicerade mål kan domstolen tillåta eller föreskriva en andra skriftlig omgång (replik och duplik).

I ett interimistiskt beslut kan domstolen kräva att en part ska lämna in bevisning, utse en expert eller planera ett vittnesförhör eller en inspektion på plats. Om ett vittnesförhör redan har ägt rum har motparten möjlighet att höra vittnen i ett motförhör.

Efter att ett ärende har lämnats in till domstolen har varje part möjlighet att väcka en interimistisk talan eller begära förbudsföreläggande. Exempel på interimistiska förfaranden är yrkanden om rättegångshinder, granskning av handlingar eller kopior av handlingar, anspråk från tredje man, begäran om

förening och intervention, hänskjutande och sammanläggning av mål samt ställande av säkerhet för rättegångskostnader.

10.3 Förbudsföreläggande/ summariska förfaranden

En part som har ett akut behov av förbuds föreläggande får inleda ett summariskt förfarande. Utbudet av tillgängliga förbuds förelägganden är omfattande. I summariska förfaranden har domstolen befogenhet att häva kvarstad på förskott eller skjuta upp genomförandet av ett domstolsbeslut. Det är också möjligt att förbjuda distribution av produkter som kränker upphovsrätten, att förbjuda verkställandet av en dom eller att utöva strejkrätten för anställda. Dessutom kan domstolen ålägga en part att utföra en viss prestation. Ett föreläggande att betala ett visst belopp är tänkbart om det är tillräckligt sannolikt att svaranden är skyldig detta belopp och om det inte finns någon risk för att käranden inte kommer att kunna återbetala beloppet om domstolen beslutar annorlunda i ett förfarande i sakfrågan.

Summariska förfaranden är betydligt snabbare än vanliga förfaranden. En dom meddelas mellan tidpunkten för förhandlingen och två veckor efter förhandlingen.

Efter det summariska förfarandet (eller till och med samtidigt med det) kan endera parten väcka talan i sak (det summariska förfarandet är endast ett interimistiskt rättsmedel). Domstolen är inte på något sätt bunden av ett avgörande som meddelats i ett summariskt förfarande. Det är dock vanligt att parterna beslutar att inte väcka talan i sakfrågan efter det summariska förfarandet och i stället godtar domen i det summariska förfarandet (oavsett om den överklagas eller inte).

10.4 Kvarstad

Före eller under ett rättsligt förfarande kan en kärande begära kvarstad för att säkra sin fordran. Under vissa förutsättningar är det också möjligt att kvarstadsbelägga bevissäkrande handlingar, data och datalagringsenheter.

En kvarstad kan endast verkställas efter tillstånd av tingsrätten. I allmänhet erhålls ett sådant tillstånd snabbt (vanligtvis samma eller följande dag) i ex parte-förfaranden. Käranden måste lämna in en ansökan till domstolen som förklarar fordran på dess yta. En exekutionstjänsteman krävs för att utmäta en kvarstad.

Den part som är föremål för kvarstad kan försöka få kvarstaden hävd i ett summariskt förfarande. Om det kan visas att i) de formella villkoren för kvarstad inte uppfylldes, ii) den påstådda fordran är obefintlig eller oseriös, eller iii) kvarstaden är obefogad, kommer domstolen att häva kvarstaden. I händelse av ett penningkrav kommer domstolen också att häva kvarstaden om den person som är föremål för kvarstaden erbjuder tillräcklig säkerhet (i allmänhet en bankgaranti från en förstklassig nederländsk bank).

Om det rättsliga förfarandet inte pågår när ansökan om domstolens tillstånd till kvarstad lämnas in, kommer domstolen att fastställa en tidsfrist inom vilken det måste inledas. Den typiska perioden är fjorton dagar, men sökanden kan begära en förlängning. Denna tidsfrist kan dessutom förlängas (flera gånger) på begäran av den part som ansöker om kvarstad. Om fordran senare avvisas anses kvarstaden vara felaktig. I en sådan situation är den kärande parten ansvarig för eventuella skador som uppstått till följd av kvarstaden.

10.5 Bevisning

I civilrättsliga tvister är i princip alla typer av bevisning tillåtna. Domstolen har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning av bevisningen. Vissa typer av bevisning styrs av lagstadgade bestämmelser. Rättsligt giltiga handlingar utgör slutgiltig bevisning, vilket innebär att domstolen måste förutsätta att innehållet i dessa handlingar är sanningsenligt tills motparten lägger fram bevis för motsatsen. Ett (muntligt) vittnesmål från en part som vittnar till sin egen fördel har begränsad betydelse; det måste styrkas med ytterligare bevisning.

Sakkunnigbevisning kan lämnas genom att en av parterna lämnar in ett skriftligt sakkunnigutlåtande eller genom att en sakkunnig hörs som vittne. På

begäran av parterna eller ex officio kan domstolen beordra en (oberoende) expert att utarbeta en rapport eller höras vid en förhandling.

10.6 Utredning och informationsinsamling

Det nederländska rättssystemet saknar förfaranden för bevisupptagning och offentliggörande som liknar dem i common law-jurisdiktioner. Det finns dock verktyg tillgängliga för att inhämta ytterligare information för att fastställa sanningen.

Berörda parter kan begära inspektion av, eller utdrag ur, särskilda handlingar från personer som har tillgång till dem. En sådan talan kan väckas i ett summariskt förfarande eller som en interimistisk åtgärd i ett pågående förfarande.

Dessutom kan en part eller berörd part begära att domstolen anordnar ett preliminärt vittnesförhör eller inhämtar ett expertutlåtande även om det inte finns något pågående rättsligt förfarande.

10.7 Tidsfrister och kostnader

Från det att en stämningsansökan utfärdas till den slutliga domen tar en typisk affärsvist mellan tolv och arton månader. Denna period kan dock förlängas avsevärt i svåra fall, om yrkanden eller processuella invändningar lämnas in eller om ytterligare bevisning krävs.

Parterna ansvarar för sina egna rättegångskostnader, men i de flesta situationer måste den förlorande parten betala den vinnande partens rättegångskostnader, såsom domstolsavgifter och arvoden till vittnen och experter. Rättegångskostnaderna baseras på fasta belopp för vissa typiska handlingar (t.ex. att lämna in en skriftlig inlägga, närvara vid en muntlig förhandling eller göra en utmätning) och värdet på fordran. Det är sällan som det utdömda beloppet täcker den vinnande partens faktiska kostnader och advokatarvoden.

I Nederländerna får advokater inte erbjuda "no win, no fee"-tjänster. Alternativa arvodesavtal (t.ex. grundarvode plus framgångsarvode) som delvis är beroende av utgången av rättegången är tillåtna.

10.8 Rättslig sekretess

Advokatsekretess gäller för alla medlemmar i det nederländska advokatsamfundet. I den mån lagen inte föreskriver något annat är en advokat skyldig att skydda sekretessen för all information som kommer till hans kännedom inom ramen för hans yrkesutövning. Detta krav gäller också (i avledd form) för advokatens anställda och kollegor, liksom för dem som deltar i advokatens yrkesutövning, till exempel rådgivare som direkt anlitas av advokaten.

10.9 Kollektiva åtgärder

Den nederländska lagen om kollektiv reglering av masskador (WAMCA) tillåter domstolsgodkända, kollektiva förlikningsavtal utanför domstol mellan en representativ organisation och den part som är ansvarig för masskadorna.

Efter domstolens beslut har berörda parter som inte vill vara bundna av förlikningen möjlighet att dra sig ur, "opt out". De berörda parter som inte drar sig ur kan kräva sin ersättning inom den tidsfrist som anges i förlikningen.

Dessutom tillåter den nederländska civillagen organisationer och stiftelser att vidta åtgärder som syftar till att skydda tredje parts rättigheter (fysiska eller juridiska personer).

Stiftelsen eller gruppen lämnar in anspråket i eget namn. De berörda parterna ska inte ingå i förfarandet. En berörd part behåller rätten att lämna in en egen ansökan. I princip påverkar ett rättsligt beslut inte en berörd part som motsätter sig beslutets personliga effekt på denne.

Den viktigaste begränsningen av grupptalan är att inget skadestånd kan begäras. Om ett fastställelsebeslut fastställer att t.ex. ett brott har begåtts,

kan domen dock användas för att nå en (bindande) uppgörelse mellan den som begått brottet och de skadelidande parterna (t.ex. genom den ovannämnda WAMCA).

10.10 Internationell verkställighet

I enlighet med den omarbetade Bryssel I-förordningen är civil- och handelsrättsliga beslut som fattas av en domstol i en EU-medlemsstat omedelbart verkställbara inom Europeiska unionen utan att tillstånd behöver inhämtas från en lokal domstol. För Schweiz, Norge och Island är den omarbetade Luganokonventionen tillämplig. Domar som avkunnats av domstolar i jurisdiktioner med vilka Nederländerna inte har ett verkställighetsavtal erkänns inte och/eller är inte verkställbara i Nederländerna. För att få en titel som är verkställbar i Nederländerna måste sådana ärenden prövas på nytt i nederländska domstolar.

Om en utländsk dom uppfyller följande fyra miniminormer kommer ärendet dock inte att bedömas i sak och den nederländska domstolen kommer helt enkelt att besluta i enlighet med den utländska domens beslut:

- domstolen ansåg sig behörig på grundval av en internationellt erkänd grund för behörighet;
- reglerna för rättsskipning har följts;
- ett godkännande av domen inte skulle strida mot nederländsk ordre public, och
- det utländska beslutet får inte vara oförenligt med ett tidigare beslut av de nederländska domstolarna mellan samma parter och rörande samma sak, eller med ett tidigare beslut av en utländsk domstol mellan samma parter och rörande samma sak, förutsatt att detta tidigare beslut av en utländsk domstol uppfyller kraven för att erkännas i Nederländerna.

10.11 Alternativ tvistlösning

De vanligaste formerna av alternativ tvistlösning i Nederländerna är skiljedom, medling och bindande rådgivning.

Skiljedomsförfarande

Den nederländska lagen om skiljeförfarande föreskriver att om en part åberopar en skiljeklausul, måste den nederländska domstolen besluta att den saknar behörighet över tvisten. Även om parterna har avtalat om ett skiljedomsförfarande kan dock tingsrätten vara behörig att besluta om interimistiska åtgärder i ett skiljedomsförfarande om den anser att det rättsmedel som står till buds i ett skiljedomsförfarande är otillräckligt eller att den begärda åtgärden är alltför brådskande.

Det mest kända nederländska skiljedomsinstitutet är NAI i Rotterdam, som har egna skiljedomsregler som parterna kan anta som en del av ett skiljeavtal. Beroende på skiljeavtalet kan NAI eller parterna själva utse skiljemännen. NAI har en lista med kvalificerade och erfarna skiljemän, som ofta också är advokater.

I Nederländerna är skiljedomar som meddelats i Nederländerna lätt verkställbara. Nederländerna har, tillsammans med flera europeiska länder och USA, undertecknat New York-konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar. Följaktligen är skiljedomar som meddelats på dessa staters territorium i teorin verkställbara i Nederländerna och vice versa.

I Nederländerna finns ytterligare ett antal välorganiserade skiljedomsinstitut, såsom skiljedomstolen för byggnadsindustrin (RvA) och skiljedomsinstitutet för sjöfart, skeppsbyggnad, transport, lagring, logistik och internationell handel (Unum), för komplexa finansiella tvister (P.R.I.M.E. Finance) och för konstvärlden (CAfA).

De flesta internationella skiljeförfaranden med säte i Nederländerna genomförs i enlighet med ICC:s, UNCITRAL:s eller NAI:s normer. Permanenta

skiljedomstolen, med säte i fredspalatset i Haag, handlägger årligen ett betydande antal skiljeförfaranden, både inom internationell offentlig rätt och kommersiella skiljeförfaranden.

En begäran om upphävande av en skiljedom måste framställas inom tre månader från det att skiljedomen meddelades eller inom tre månader från det att den som är gäldenär till skiljedomen fick verkställighetstillstånd (i vilket fall endast gäldenären kan framställa begäran). En skiljedom kan upphävas endast på ett begränsat antal grunder. Högsta domstolen har ofta uttalat att domstolarna bör vara återhållsamma med att pröva yrkanden om upphävande av skiljedomar. Högsta domstolen har entydigt slagit fast att en talan om upphävande inte får användas som ett förtäckt överklagande och att det allmänna intresset av ett effektivt skiljeförfarande kräver att en domstol endast upphäver en skiljedom i klara och tydliga situationer.

En skiljedom är inte verkställbar om inte tillstånd till verkställighet (exekvatur) meddelas, vilket måste meddelas av hovrätten för internationella skiljedomar. När tillstånd till verkställighet har erhållits kan skiljedomen verkställas mot den skiljedomsskyldiges tillgångar i Nederländerna.

Medling

I Nederländerna är medling fast etablerat som en av de grundläggande metoderna för alternativ tvistlösning. Det finns inga regler i nederländsk lag som tvingar parterna att medla eller som dikterar hur medling måste utföras. Företagsmedling används ofta i konflikter med höga insatser mellan nationella och internationella företag. Vid företagsmedling väljer parterna ofta en uppsättning etablerade medlingsregler, till exempel ICC:s, Nederländernas skiljedomsinstituts (NAI) eller Nederländernas medlingsinstituts (NMI) regler.

Råd om bindning

Parterna kan komma överens om att deras tvist ska lösas av en eller flera rådgivare vars beslut är rättsligt bindande. Det råd som lämnas betraktas som ett avtal mellan parterna. En part som bortser från den bindande rådgivningen bryter följaktligen mot avtalet. Mot bakgrund av dess avsikt att skapa klarhet och slutgiltighet kan ett avtal om bindande rådgivning endast återkallas

under särskilda omständigheter (såsom misstag, otillbörligt inflytande, tvång eller vilseledande). Ett juridiskt verkställbart avtal om bindande rådgivning utesluter inte möjligheten att söka rättsmedel i ett summariskt förfarande. Med undantag för allmänna processuella och avtalsmässiga krav finns det inga särskilda processuella bestämmelser som rör bindande rådgivning.

Förfarandet för bindande rådgivning är strukturerat på liknande sätt som för skiljeförfarande och underlättas av ett antal av de ovan nämnda organisationerna.

10.12 Finansiering av tvister

I Nederländerna expanderar tredjepartsfinansiering av tvister kraftigt. Allmänna rådgivare och ekonomichefer i nederländska företag använder i allt högre grad finansiering av tvister som en alternativ form av företagsfinansiering. Tanken är övertygande: ett företag erhåller finansiering utan regressrätt mot sin portfölj av tvistiga fordringar, som annars skulle vara vilande i balansräkningen, medan rättegångskostnaderna belastar dess rörelsekapital och vinstmarginaler. Vanligtvis begär en finansiär 30-35 procent av intäkterna (med avvikelser från detta beroende på kravets art och hur allvarliga riskerna är). I allmänhet är finansiering från tredje part tillgänglig för krav som börjar på cirka 500 000 euro. Hur stor del av kostnaderna som finansiären är villig att finansiera (stegvis eller inte) beror på de ekonomiska intressen som är inblandade i målet.

Det finns inget uttryckligt krav i nederländsk lag på att motparten, domstolen eller skiljenämnden ska informeras om arrangemangen för finansiering av tvistemål. Särskilt om den tvistande parten också gör anspråk på finansieringskostnader, kan den tvistande parten vara skyldig att avslöja finansieringsavtalet.

Nederländsk lag föreskriver inga särskilda begränsningar för finansiering av tvister eller den kontrollnivå som en tredje part som finansierar tvister kan utöva över ett finansierat mål. I Nederländerna är de sedvanerättsliga teorierna om underhåll och champerty inte tillämpliga.

Ett finansieringsavtal kommer att styras av de vanliga avtalsprinciperna, vilket innebär att parterna i allmänhet får strukturera sitt finansieringsavtal på det sätt de anser lämpligt, så länge deras avtal inte strider mot allmän ordning (inklusive rättssäkerhet).

11. IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

11.1 Patent

Patent beviljas för uppfinningar som är nya, har uppfinningshöjd och kan tillämpas industriellt. Ett patent ger innehavaren rätt att utesluta andra från att kommersiellt utnyttja uppfinningen (produkten eller processen) under en period på högst 20 år. I Nederländerna skyddas patent enligt den nederländska patentlagen från 1995 (*Rijksoctrooiwet 1995*). Nederländska patent beviljas av det nederländska patentverket (*Octrooi Centrum Nederland*), som är en del av den nederländska företagsbyrån (*Rijksdienst voor Ondernemend Nederland*).

Europeiska patent beviljas av Europeiska patentverket (EPO) med säte i München, Tyskland. I Nederländerna har EPO en underavdelning i Rijswijk. Ett europeiskt patent är i själva verket ett paket av enskilda nationella patent som ger dess ägare samma rättigheter som ett nationellt patent i varje land för vilket det beviljas snarare än ett enda patent som är giltigt i varje relevant land. Sökanden kan därför ansöka om ett europeiskt patent som ett alternativ till att erhålla enskilda nationella patent i de länder som är medlemmar i den europeiska patentkonventionen.

Ett patent kan endast beviljas för uppfinningar som inte ingår i det (globala) tekniska utvecklingsstadiet, dvs. allt som har offentliggjorts antingen muntligen eller skriftligen innan ansökan lämnades in. Enligt den nederländska patentlagen från 1995 måste en nyhetsgranskning utföras för att fastställa teknikens standpunkt. Om sökanden inte har begärt en nyhetsgranskning inom 13 månader efter patentansökan, kommer ansökan att förfalla. Liknande regler med avseende på nyhetsgranskning finns i den europeiska patentkonventionen.

11.2 Varumärken

Varumärken är tecken (t.ex. ord, siffror, ljud, symboler, former, färger) som används för att särskilja ett företags varor eller tjänster på marknaden. I

princip är varumärken endast skyddade om de är registrerade. Ett varumärke kan registreras som ett Beneluxvarumärke, ett EU-varumärke eller ett internationellt varumärke.

Benelux varumärke

Ett Beneluxvarumärke registreras enligt Beneluxkonventionen om immateriella rättigheter (*Benelux Verdrag inzake de Intellectuele Eigendom* eller *BVIE*) som trädde i kraft den 1 september 2006 och gäller i Belgien, Nederländerna och Luxemburg. Beneluxvarumärken måste registreras hos Benelux byrå för immateriella rättigheter (*Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom* eller *BOIP*).

BVIE skiljer mellan individuella varumärken, kollektiva varumärken och certifieringsvarumärken. Ett individuellt varumärke är ett varumärke som särskiljer ett företags produkter eller tjänster från andra företags produkter eller tjänster. De allra flesta varumärken är individuella varumärken. Ett kollektivmärke är ett varumärke som används av medlemmarna i en sammanslutning. Det kollektiva varumärket ägs av föreningen. Det används för att visa att de varor eller tjänster som är märkta med det tillhandahålls av en medlem i den föreningen. Ett certifieringsvarumärke används för att visa att innehavaren av varumärket har garanterat att de varor eller tjänster som bär certifieringsvarumärket uppfyller vissa kvalitetskrav eller har vissa andra särskilda egenskaper, till exempel varor som har producerats på ett visst sätt. Ett certifieringsvarumärke kan ägas av vilken juridisk person som helst, förutsatt att en sådan enhet inte själv tillhandahåller de relevanta produkterna eller tjänsterna.

EU-varumärke

Ett EU-varumärke ger innehavaren en enhetlig ensamrätt som gäller inom hela Europeiska unionen. EU-varumärken skapas i enlighet med EU:s varumärkesförordning (förordning (EU) 2017/1001 som ersätter förordning (EU) 2015/2424 (ändringsförordning)). För EU:s medlemsstater är EU-varumärket (tidigare gemenskapsvarumärket) i fråga om dess effekt jämförbart med Benelux-varumärket för Benelux-länderna. Ansökningar om EU-varumärken görs till Europeiska immaterialrättsmyndigheten (EUIPO) i Alicante, Spanien.

Internationellt varumärke

Ett internationellt varumärke ger skydd i alla länder som har ratificerat Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken från 1891 ("Madridöverenskommelsen") och Madridprotokollet till Madridöverenskommelsen, inklusive alla EU-medlemsstater (utom Malta), Japan, Förenta staterna och Australien. Enligt Madridöverenskommelsen och Madridprotokollet är det möjligt att få skydd för ett varumärke i alla eller några av de länder som är parter i Madridöverenskommelsen och Madridprotokollet genom att lämna in en ansökan till den relevanta byrån i sökandens ursprungsland, till exempel BOIP. Den behöriga myndigheten vidarebefordrar ansökan till World Intellectual Property Organization (WIPO), den organisation som ansvarar för registreringen av det internationella varumärket. WIPO kommer att genomföra en undersökning för att se om kraven i Madridprotokollet och dess föreskrifter uppfylls. Om dessa krav är uppfyllda kommer den internationella byrån att registrera det relevanta varumärket i det internationella registret, publicera den internationella registreringen i WIPO Gazette of International Marks och meddela den till varje land där skydd krävs av sökanden. Varje sådant land kommer att granska den internationella registreringen för överensstämmelse med sin egen inhemska lagstiftning, och om registreringen inte överensstämmer har det berörda landet rätt att vägra skydd på sitt territorium, normalt inom 12 månader efter dagen för underrättelsen. Registreringen av varumärket i det internationella registret är giltig i tio år och kan förnyas vart tionde år.

11.3 Handelsnamn

Enligt avsnitt 1 i den nederländska lagen om handelsnamn (*Handelsnaamwet*) är ett handelsnamn det namn under vilket en verksamhet bedrivs. När man väljer ett handelsnamn måste man ta hänsyn till villkoren i den nederländska lagen om handelsnamn. I synnerhet är det inte tillåtet att använda ett handelsnamn som är identiskt med eller liknar ett handelsnamn som redan används av ett annat företag eller företag, om sådan användning kan leda till förvirring bland allmänheten. Ägaren till ett företag kan använda olika handelsnamn.

Det är möjligt att kontrollera i handelskammarens handelsregister om ett handelsnamn redan används. Eftersom registrering av ett handelsnamn emellertid inte är obligatorisk är resultatet av en kontroll av handelsnamnet i handelsregistret inte avgörande.

Ett handelsnamn måste faktiskt användas som ett handelsnamn för att kunna göra anspråk på handelsnamnsskydd enligt den nederländska lagen om handelsnamn. Enbart registrering av ett handelsnamn i handelskammarens handelsregister är inte tillräckligt.

Om ett företag vill använda sitt firmanamn som ett varumärke måste firmanamnet registreras hos BOIP.

11.4 Upphovsrätt

I den nederländska upphovsrättslagen (*Auteurswet*), som trädde i kraft 1912, definieras upphovsrätt som den exklusiva rätten för skaparen av ett litterärt, vetenskapligt eller konstnärligt verk, eller dennes rättsinnehavare, att offentliggöra verket och att reproducera det, med förbehåll för de begränsningar som fastställs i lag. För närvarande omfattas även datorprogram, databaser och fotografier av upphovsrättslagen. För att vara skyddat måste verket ha sin egen originella karaktär och återspegla upphovsmannens personliga avtryck.

I princip äger den person som skapat verket respektive upphovsrätt. I avsnitt 7 i upphovsrättslagen föreskrivs dock att upphovsrätten till vissa verk som en anställd har skapat inom ramen för sin anställning tillfaller arbetsgivaren, om inte parterna har kommit överens om något annat.

En upphovsrätt ger upphovsmannen ensamrätt att mångfaldiga sitt verk och att göra det tillgängligt för allmänheten, men också vissa s.k. personliga rättigheter, såsom rätten att motsätta sig offentliggörande utan angivande av upphovsmannens namn eller offentliggörande under annat namn, rätten att motsätta sig varje ändring av upphovsmannens verk och rätten att motsätta sig varje försämring av verket. Personlighetsrätten kvarstår hos upphovsmannen även om denne har överlåtit sina nyttjanderätter.

Det krävs inte att verket registreras för att få upphovsrättsligt skydd. Det krävs inte heller något upphovsrättsmeddelande för att ett verk ska skyddas.

Det upphovsrättsliga skyddet upphör 70 år efter upphovsmannens död. Om verket ägs av en juridisk person eller om upphovsmannens identitet är okänd, upphör det upphovsrättsliga skyddet 70 år efter det att verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten.

11.5 Närliggande rättigheter

Närstående rättigheter är rättigheter som skyddar utövande konstnärers, musikproducenters, filmproducenters och programföretags insatser och resultat. Skyddet för dessa rättigheter liknar det för upphovsrätter, vilket är anledningen till att de kallas "närstående". Närstående rättigheter fastställs internationellt i Romkonventionen från 1961. I Nederländerna regleras närstående rättigheter genom lagen om närstående rättigheter (Wet op de naburige rechten eller WNR) från 1993.

I WNR erkänns att det finns ett personligt band mellan den utövande konstnären och hans framförande. WNR ger därför den utövande konstnären vissa specifika rättigheter som skyddar detta personliga band, och därmed den utövande konstnärrens rykte. Dessa rättigheter kallas också för personlighetsrättigheter. I stor utsträckning motsvarar dessa rättigheter de personlighetsrättigheter som upphovsmannen till ett verk har på grundval av upphovsrätt.

För utövande musikers och musikproducenters rättigheter är skyddstiden 70 år efter utgivningen av den aktuella inspelningen. För andra närstående rättigheter är skyddstiden 50 år.

11.6 Databasskydd

Enligt lagen om skydd av databaser (*Databankenwet* eller *DBW*) är uppgifterna i en databas skyddade i den utsträckning som databasen inte kan skyddas som en upphovsrätt enligt upphovsrättslagen. Enligt *DBW* skyddas rättigheterna som en "samling", vilket innebär att producenten av databasen har ensamrätt att förhindra obehörigt uttag av uppgifterna i databasen. Databasen skyddas automatiskt när den skapas. Skyddet gäller i upp till 15 år efter framställningen.

11.7 Design

En produkts utseende kan skyddas som en ritning eller som en design. En ritning (tvådimensionellt utseende) och en design (tredimensionellt utseende) är resultatet av egenskaper som linjer, konturer, färger, form, textur eller material i själva produkten eller dess ornament. Innehavaren av en design- eller ritningsrätt har exklusiv rätt att använda designen eller ritningen (gemensamt kallad "designen") och att förhindra tredje part från att använda designen utan ägarens tillstånd. Ett mönster kan registreras som ett Beneluxmönster, ett gemenskapsmönster eller ett internationellt mönster.

Beneluxmönster

Beneluxmönster registreras enligt Beneluxkonventionen om immateriella rättigheter (Beneluxfördraget om immateriella rättigheter, *BVIE*). Beneluxmönster måste registreras hos Benelux byrå för intellektuell äganderätt (*Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom*). Enligt *BVIE* måste mönstret vara nytt och ha särskiljningsförmåga för att kunna skyddas. Skyddet för en Beneluxdesign enligt *BVIE* varar i fem år och kan förnyas fyra gånger, varje gång för en period av fem år, upp till maximalt tjugofem år.

Gemenskapsformgivning

En gemenskapsformgivning ger ägaren ett exklusivt skydd i alla länder i Europeiska unionen. Det finns två typer av gemenskapsformgivningar: registrerade och oregistrerade gemenskapsformgivningar. Den som äger

en formgivning kan registrera den hos Europeiska byrån för immateriell äganderätt (EUIPO). En registrerad gemenskapsformgivning ger ägaren en exklusiv rätt att använda formgivningen och förbjuder tredje part att använda formgivningen utan ägarens tillstånd. I likhet med skyddet för en Benelux-design gäller skyddet för en registrerad gemenskapsdesign i fem år, vilket kan förnyas fyra gånger, varje gång för en period av fem år, upp till maximalt tjugofem år.

En oregistrerad gemenskapsformgivning uppkommer inte genom registrering, utan automatiskt när innehavaren gör formgivningen tillgänglig för allmänheten. Ägaren till en oregistrerad gemenskapsformgivning har också ensamrätt att förbjuda tredje man att använda formgivningen utan ägarens tillstånd, men endast i fall av förfalskning (dvs. i fall av identiska formgivningar). Skyddet för en oregistrerad gemenskapsformgivning varar i tre år från den dag då formgivningen först gjordes tillgänglig för allmänheten inom Europeiska unionen.

Internationell design

En internationell design ger skydd i de länder som är parter i 1925 års Haagöverenskommelse om internationell registrering av industriella formgivningar ("Haagöverenskommelsen"). Innehavaren av designen kan begära skydd i ett antal av dessa länder eller, om så önskas, i alla länder som är parter i Haagöverenskommelsen. Ansökningar om internationella mönster görs till WIPO. Det förfarande som måste följas liknar det förfarande som gäller för registrering av ett internationellt varumärke.

12. DATASKYDD

12.1 Allmänt

EU:s dataskyddsförordning (GDPR) trädde i kraft den 24 maj 2016 och blev direkt tillämplig i alla EU:s medlemsstater den 25 maj 2018. Även om det på grund av den direkta effekten av GDPR inte krävs att Nederländerna införlivar GDPR i nationell lagstiftning, har Nederländerna infört GDPR Implementation Act som kompletterar GDPR och upphäver den tidigare tillämpliga lagen om skydd av personuppgifter (*Wet bescherming persoonsgegevens* eller *Wbp*). Personuppgiftslagen hade införlivat EU:s dataskyddsdirektiv (DPD) i nederländsk lagstiftning och hade varit i kraft sedan 2001.

GDPR innehåller regler som liknar dem i DPD, men det införs strängare påföljder vid överträdelser. Dessutom är det territoriella tillämpningsområdet för GDPR bredare än för DPD eftersom det också gäller organisationer som inte är belägna i EU där databehandlingsaktiviteterna är relaterade till erbjudandet av varor eller tjänster till personer i EU eller övervakningen av beteendet hos personer i EU.

12.2 Personuppgifter

GDPR definierar "personuppgifter" som: all slags information som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person ("den registrerade"). I detta sammanhang avses med "identifierbar fysisk person" en fysisk person som kan identifieras, direkt eller indirekt, särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, lokaliseringuppgifter, en onlineidentifierare eller till en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet. GDPR ålägger "personuppgiftsansvariga" och "personuppgiftsbiträden" särskilda skyldigheter avseende behandling av personuppgifter, varvid "personuppgiftsansvariga" är fysiska personer, juridiska personer eller organisationer som bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter, och "personuppgiftsbiträden"

är fysiska personer, juridiska personer eller organisationer som behandlar personuppgifter på uppdrag av den personuppgiftsansvarige. När det gäller behandling av personuppgifter föreskriver GDPR att detta måste ske i enlighet med följande principer:

- "Laglighet, korrekthet och öppenhet": Personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade;
- "ändamålsbegränsning": personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål;
- uppgiftsminimering: personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och begränsade till vad som är nödvändigt i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas;
- "lagringsbegränsning": personuppgifter ska bevaras i en form som möjliggör identifiering av de registrerade under en tid som inte är längre än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas;
- integritet och konfidentialitet: personuppgifter ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot oavsiktlig förlust, förstöring eller skada, med hjälp av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder.
- GDPR föreskriver vidare att personuppgiftsansvariga ska ansvara för och kunna visa att de följer dessa principer.

Enligt artikel 6 i GDPR ska behandlingen av personuppgifter vara laglig endast om och i den utsträckning som minst ett av följande villkor är uppfyllt:

- den registrerade har gett sitt samtycke till behandlingen av sina personuppgifter för ett eller flera specifika ändamål;
- behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett avtal ingås;
- behandlingen är nödvändig för att uppfylla en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige;

- behandlingen är nödvändig för att skydda den registrerades eller någon annan fysisk persons vitala intressen;
- behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning;
- behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den registeransvariges eller en tredje parts berättigade intressen, utom när sådana intressen väger tyngre än den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn.

12.3 Datainrång

Enligt GDPR ska den personuppgiftsansvarige vid en personuppgiftsincident utan onödigt dröjsmål och, om möjligt, inom 72 timmar efter att ha blivit medveten om den, anmäla personuppgiftsincidenten till tillsynsmyndigheten (i Nederländerna: den nederländska dataskyddsmyndigheten eller *Autoriteit Persoonsgegevens*), såvida det inte är osannolikt att personuppgiftsincidenten leder till en risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Om anmälan inte görs inom 72 timmar måste anmälan innehålla skälen till förseningen. Enligt GDPR ska anmälan åtminstone (a) beskriva personuppgiftsincidentens natur, (b) meddela namn och kontaktuppgifter för dataskyddsombudet eller annan kontaktpunkt där mer information kan erhållas, (c) beskriva de troliga konsekvenserna av personuppgiftsincidenten, och (d) beskriva de åtgärder som vidtagits eller föreslagits av den personuppgiftsansvarige för att åtgärda personuppgiftsincidenten. Om personuppgiftsbiträdet får kännedom om en personuppgiftsincident ska personuppgiftsbiträdet utan onödigt dröjsmål underrätta den personuppgiftsansvarige.

12.4 Verkställande

Den nederländska dataskyddsmyndigheten ansvarar för att GDPR efterlevs i Nederländerna. I händelse av datainrång kan den nederländska dataskyddsmyndigheten utdöma böter. De allvarligaste överträdelserna kan leda till böter på upp till 20 miljoner euro eller 4 % av organisationens

globala årliga intäkter från föregående räkenskapsår, beroende på vilket belopp som är högst. Med detta sagt verkar det som om den nederländska dataskyddsmyndigheten är mer benägen att uppmuntra och vägleda organisationer att följa GDPR och GDPR Implementation Act än att utdöma straff.

13. KONKURRENSLAGSTIFTNING

13.1 Allmänt

I Nederländerna regleras konkurrensen av den nederländska konkurrenslagen (*Mededingingswet* eller *Mw*), som trädde i kraft 1998, och av EU-lagstiftningen, särskilt vissa bestämmelser i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och EG:s koncentrationsförordning (rådets förordning (EG) nr 139/2004) på grund av att de relevanta bestämmelserna i EUF-fördraget och EG:s koncentrationsförordning har direkt effekt i EU:s medlemsländer. Bestämmelserna i *Mw* är baserade på och liknar starkt motsvarande bestämmelser i EUF-fördraget och EG:s koncentrationsförordning. I både nederländsk och europeisk konkurrenslagstiftning är avtal, beslut och samordnade förfaranden endast förbjudna om de begränsar konkurrensen i en märkbar omfattning. Ett krav som endast finns i EU:s konkurrenslagstiftning är att den endast gäller om otillbörliga metoder påverkar handeln mellan medlemsstater i Europeiska unionen.

Myndigheten för konsumenter och marknader (*Autoriteit Consument & Markt* eller *ACM*) ansvarar för verkställigheten i Nederländerna av inte bara *Mw*, utan även av konkurrenslagstiftnings-bestämmelserna i EUF-fördraget och EU:s koncentrationsförordning. ACM har befogenhet att utreda eventuella överträdelser, ge bindande instruktioner om att upphöra med överträdelser och ålägga böter och andra administrativa sanktioner.

I detta kapitel kommer de mest relevanta aspekterna av den nederländska konkurrenslagstiftningen att behandlas.

13.2 Konkurrensbegränsande avtal och samordnade förfaranden

I avsnitt 6.1 i *Mw*, som är den nederländska lagens motsvarighet till artikel 101 i EUF-fördraget, förbjuds avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen

på den nederländska marknaden eller på en del av denna. Detta förbud omfattar både horisontella arrangemang (mellan konkurrenter som är verksamma på samma nivå i leveranskedjan) och vertikala arrangemang (mellan parter som är verksamma på olika nivåer i leveranskedjan, t.ex. ett avtal mellan en tillverkare och dennes distributör).

Alla avtal, beslut eller samordnade förfaranden som omfattas av detta förbud är ogiltiga. Förbudet gäller dock inte om de berörda företagens sammanlagda omsättning eller sammanlagda marknadsandel inte överstiger vissa tröskelvärden. Vidare kan avtal, beslut eller samordnade förfaranden som i princip omfattas av förbudet i § 6.1 undantas under särskilda omständigheter. Undantagen omfattar avtal, beslut eller samordnade förfaranden som uppfyller de materiella villkoren i ett EU-gruppundantag eller för vilka Europeiska kommissionen har beviljat ett individuellt undantag enligt artikel 101.3 i EUF-fördraget.

13.3 Missbruk av dominerande ställning

I avsnitt 24.1 i Mw, som är den nederländska lagens motsvarighet till artikel 102 i EUF-fördraget, förbjuds företag som har en dominerande ställning på den nederländska marknaden att missbruka denna ställning. I avsnitt 1 under (i) i Mw definieras "dominerande marknadsställning" som en "ställning för ett eller flera företag som gör det möjligt för dem att förhindra att effektiv konkurrens upprätthålls på den nederländska marknaden eller på en del av den genom att ge dem möjlighet att i betydande utsträckning agera oberoende av sina konkurrenter, leverantörer, kunder eller slutanvändare". Exempel på missbruk av en dominerande ställning är bl.a:

- direkt eller indirekt införa oskäligen låga inköps- eller försäljningspriser eller andra oskäligen låga affärsvillkor;
- begränsa produktion, marknader eller teknisk utveckling till nackdel för konsumenterna;
- tillämpa olika villkor på likvärdiga transaktioner med andra handelsparter och därigenom ge dem en konkurrensnackdel;

- göra ingåendet av avtal beroende av att de andra parterna godtar tilläggsförpliktelser som till sin natur eller enligt handelsbruk inte har något samband med föremålet för sådana avtal.

Det är inte förbjudet att eftersträva, behålla eller förstärka en dominerande ställning med normala medel.

13.4 Kontroll över sammanslagningar

Kapitel 5 i Mw, som är den nederländska lagens motsvarighet till EU:s koncentrationsförordning, avser "koncentrationer", dvs. fusioner, förvärv och vissa gemensamma företag. Koncentrationer som omfattas av tillämpningsområdet i kapitel 5 i Mw är föremål för koncentrationskontroll enligt Mw, såvida de inte har en "EU-dimension". Sådana koncentrationer måste anmälas till ACM innan de kan genomföras.

I avsnitt 29 i Mw fastställs att en koncentration måste anmälas till ACM om de berörda företagens sammanlagda omsättning under det föregående kalenderåret översteg 150 miljoner euro, varvid minst två av de berörda företagen var och en har uppnått en omsättning på minst 30 miljoner euro i Nederländerna. Olika tröskelvärden gäller för transaktioner som äger rum inom särskilda sektorer.

Fusionskontrollförfarandet består av två faser: anmälningsfasen (fas 1) och den fas då en licens kan sökas (fas 2). Den nödvändiga anmälan kan lämnas in av vilken som helst av de berörda parterna och kan också lämnas in gemensamt på uppdrag av flera parter. När ACM har mottagit anmälan kommer detta att tillkännages i den officiella tidningen (*Staatscourant*) och på ACM:s webbplats. Detta kommer att ge berörda parter möjlighet att lämna sina synpunkter på den planerade koncentrationen. Efter anmälan har ACM en period på fyra veckor på sig att avgöra om genomförandet av koncentrationen kräver en licens eller inte. Under denna period får koncentrationen inte genomföras, såvida inte ett undantag beviljas av viktiga skäl.

ACM får besluta att en koncentration som den har anledning att tro påtagligt kan hämma den effektiva konkurrensen på den nederländska marknaden eller på en del av den, särskilt till följd av att en dominerande ställning skapas eller förstärks, är tillståndspliktig. Om ACM har fastställt att ingen licens krävs kan parterna genomföra transaktionen. Om ACM har fastställt att en licens krävs kan parterna lämna in en ansökan om licensen. Det finns ingen tidsfrist för att ansöka om licensen. Om parterna har lämnat in sin ansökan om licens måste ACM antingen bevilja eller avslå licensen inom tretton veckor från den dag då ansökan om licens lämnades in. Om inget beslut har fattats inom denna period anses licensen ha beviljats.

Om ACM har vägrat att bevilja en licens för att genomföra en koncentration kan ekonomiministern, efter en ansökan om detta från de berörda parterna, besluta att bevilja en sådan licens om ministern anser att viktiga skäl av allmänt intresse som uppväger den sannolika konkurrensbegränsningen kräver detta. Det kan finnas omständigheter under vilka koncentrationer som inte är tillåtna ur konkurrenssynpunkt ändå kommer att anses godtagbara på grund av andra viktiga allmänna intressen. I sådana fall kan ekonomiministern ändå tillåta koncentrationer som ACM har förbjudit. Detta kommer att vara ett politiskt beslut snarare än ett ekonomiskt eller rättsligt beslut. Hittills har ekonomiministern endast använt sin befogenhet att bevilja en sådan licens en gång (i september 2019).

14. FAST EGENDOM

14.1 Äganderätt och andra rättigheter

Äganderätt är den mest absoluta och omfattande rättighet som en person kan ha till en fastighet. Enligt det rättsliga begrepp som kallas anslutning (*natrekking*) omfattar äganderätten till mark även byggnader och andra fasta tillgångar på marken samt underjordiska strukturer. En begränsad rättighet (*beperkt recht*) är en rättighet som härrör från en mer omfattande rättighet (t.ex. äganderätt) som belastas med en sådan begränsad rättighet. En begränsad rättighet som skapas över en fastighet är också en sakrätt (*zakelijk recht*).

När det gäller fast egendom omfattar sakrätter (*zakelijke rechten*) rätten till inteckning (*hypotheek*), rätten till överyta (*opstal*), rätten till arrende (*erfpacht*), servitut (*erfdienstbaarheid*) och jordbruksarrende (*pacht*). Panträtt är en säkerhetsrätt som grundas på fast egendom (eller annan registrerad egendom). Arrenderätt är rätten att inneha och använda en bit mark som ägs av en annan person. Superficerätt ger innehavaren rätt att äga byggnader, verk eller anläggningar i, på eller över en bit mark som ägs av någon annan. Servitut är en sakrätt med vilken en fast egendom belastas till förmån för en annan fast egendom. Ett exempel på servitut är rätten till väg (*recht van overpad*). Jordbruksarrende är ett avtal genom vilket jordbruksarrendatorn åtar sig att mot ersättning förse jordbruksarrendatorn med en fast egendom för jordbruksändamål.

Äganderätt till fast egendom kan delas upp i flera lägenhetsrättigheter (*apartementsrechten*) som är separat överlåtbara och separat kan belastas eller bli föremål för en begränsad rättighet. Hus och flerfamiljshus kan delas upp i separata lägenhetsrättigheter.

Överföring av äganderätt (lagfart) och skapande eller överföring av andra rättigheter avseende fast egendom sker genom en notariehandling som utfärdas inför en nederländsk civilrättslig notarie. För att bli rättsligt giltiga måste rättigheterna till fast egendom registreras hos myndigheten för fastighetsregister (*Kadaster*) (se även punkt 14.3 nedan).

14.2 Leasing

Leasing är inte en sakrätt, utan snarare en personlig rätt att använda viss egendom. När det gäller fast egendom skiljer den nederländska lagen mellan hyra av bostad och hyra av affärslokal. I detta stycke kommer endast uthyrning av affärslokaler att behandlas. Det finns två typer av hyresavtal för affärslokaler: (i) hyresavtal för butikslokaler och (ii) hyresavtal för andra affärslokaler.

Uthyrning av butikslokaler omfattas av detaljerade, delvis obligatoriska lagbestämmelser som parterna inte kan komma överens om att avvika från till nackdel för hyrestagaren. Dessa bestämmelser gäller för lokaler som enligt hyresavtalet används för att bedriva detaljhandel, restaurang- eller caféverksamhet, take-away- och leveransservice, hantverksverksamhet eller hotell- eller campingverksamhet. För att dessa bestämmelser ska vara tillämpliga krävs att det finns ett allmänt tillgängligt utrymme för direkt tillhandahållande av lösöre eller för tillhandahållande av tjänster. Med undantag för avtal som ingås för en period på högst två år, måste hyresavtal i denna kategori ingås för en inledande period på minst 5 år och förlängs i princip enligt lag för ytterligare en period på 5 år. Hyresavtalet upphör inte automatiskt vid utgången av femårs- eller tioårsperioden, utan kan sägas upp genom uppsägning till den andra parten att träda i kraft vid utgången av femårs- eller tioårsperioden. En uppsägningstid på ett år (eller längre om parterna kommer överens om det) måste iakttas. Leasinggivaren (inte leasingtagaren) måste ange ett giltigt skäl för uppsägningen och om leasingtagaren inte samtycker till uppsägningen skriftligen måste leasinggivaren gå till domstol för att få leasingavtalet uppsagt.

Uthyrning av andra affärslokaler (t.ex. kontor) är mindre reglerat än uthyrning av butikslokaler. Hyresvärden och hyresgästen är i allmänhet fria att förhandla om hyran och övriga villkor i hyresavtalet, förutom att särskilda regler gäller för hyresgästens skyldighet att lämna lokalen vid uppsägning från hyresvärdens sida som inte kan frångås till nackdel för hyresgästen.

Nederländernas fastighetsråd (*Raad voor Onroerende Zaken* eller *ROZ*), en sammanslutning av professionella parter som är verksamma inom fastighetsbranschen, har utarbetat modellhyresavtal och tillhörande

allmänna villkor som betraktas som branschstandard för hyresavtal. Dessa modelldokument uppdateras regelbundet. Även om det finns modellavtal och allmänna villkor för både bostadsuthyrning och uthyrning av affärslokaler, används de oftast för uthyrning av affärslokaler.

14.3 Fastighetsregistret

Kontoret för fastighetsregister (*Kadaster*) registrerar geografisk information om fastigheter i Nederländerna samt hypotekslån och andra begränsade rättigheter i samband med fastigheter. Förutom att registrera information om fastigheter registrerar den information om fartyg, flygplan och nätverk. Fastighetsregistret ansvarar också för nationell kartläggning och underhåll av det nationella referenskoordinatsystemet. Fastighetsregistret är ett icke-departmentalt offentligt organ, under politiskt ansvar av Inrikesdepartementet.

Genom att registrera viss information skyddar fastighetsregistermyndigheten rättssäkerheten. Vid försäljning av fast egendom blir köparen den lagliga ägaren först när överlåtelsehandlingen har registrerats vid fastighetsregistret. Den civilrättsliga notarie (*notaris*) inför vilken överlåtelsehandlingen upprättades ansvarar för registreringen vid fastighetsregistret. Den registrerade informationen är tillgänglig för allmänheten och kan erhållas (mot en blygsam avgift) via fastighetsregisterkontorets webbplats, men också personligen och per telefon.

14.4 Zoneringsplan och allt-i-ett-tillstånd för fysiska aspekter

Eftersom Nederländerna är ett tätbefolkat land är utvecklingen och användningen av en plats för bostads- eller affärsändamål starkt reglerad. Valet av en viss plats måste vara i linje med den tillämpliga kommunala detaljplanen (*bestemmingsplan*). En detaljplan innehåller inte bara detaljerade regler om hur en tomt eller lokal får användas, till exempel genom att ange var hus, hotell och butiker får etableras, utan också den maximala höjden eller bredden på en konstruktion eller byggnad. Zonindelningsplaner uppdateras regelbundet.

Om man avser att uppföra en ny byggnad eller att bygga om, förändra eller renovera en befintlig byggnad krävs i de flesta fall ett allt-i-ett tillstånd för fysiska aspekter (*omgevingsvergunning*). Ett allt-i-ett-tillstånd kan sökas online. Ansökan kommer att kontrolleras mot den tillämpliga detaljplanen. I praktiken kan det ta 2 till 6 månader innan kommunen beslutar om ett allt-i-ett-tillstånd ska beviljas.

15 SKATT

15.1 Företag

Enligt den nederländska lagen om inkomstskatt för företag (*Wet op de vennootschapsbelasting 1969* eller *CITA*) anses enheter som är registrerade enligt nederländsk lag vara nederländska skatteinvånare när det gäller inkomstskatt för företag (CIT). Ett företag med hemvist i Nederländerna är föremål för CIT på sin globala inkomst. Enheter utan hemvist i Nederländerna har en begränsad skatteplikt, vilket innebär att endast inkomster från nederländska källor ingår i skattebasen. Ett företags hemvist baseras på relevanta fakta och omständigheter, varvid den faktiska platsen för ledningen är en viktig faktor för att fastställa var företaget är hemmahörande.

En enhet som inte är bosatt i Nederländerna och som innehar 5 % eller mer av aktierna i ett nederländskt företag (ett så kallat betydande intresse) kan bli föremål för CIT på utdelningar, kapitalvinster och ränta på lån som härrör från ett sådant betydande intresse, men endast i vissa specifika situationer.

Skattesatser

CITA skiljer mellan två olika skattesatser, en skattesats på 25,8% och en lägre skattesats på 19% som gäller för beskattningsbara inkomster upp till 200 000 EUR (2023 års skattesatser och intervall). Om vissa villkor är uppfyllda beskattas skattemässiga investeringsfonder med en CIT-sats på 0%. Vissa enheter, t.ex. offentliga organ, kan välja att vara skattebefriade.

Beräkning av beskattningsbar vinst

I CITA finns ingen bestämmelse som anger hur den årliga beskattningsbara vinsten skall fastställas. I stället krävs att den årliga vinsten fastställs i enlighet med "god affärssed" (*goed koopmansgebruik*). God affärssed innebär att vinster och förluster hänförs till räkenskapsår i enlighet med praxis för realisering, matchning, verklighet, försiktighet och enkelhet.

Företagskostnader är i allmänhet avdragsgilla, även om vissa avdragsbegränsningar gäller (t.ex. avseende räntekostnader).

Kompensation för förluster

Från och med den 1 januari 2022 har de nederländska reglerna för förlustutjämning för företag ändrats. Enligt dessa regler kan skatteförluster föras tillbaka ett år och föras framåt under en obegränsad tid. Den årliga förlustkompensationen är dock begränsad till 1 miljon euro, ökat med 50% av skattebetalarens årliga beskattningsbara vinst som överstiger 1 miljon euro. Dessa regler gäller för redan existerande förluster samt för förluster som uppkommer efter den 1 januari 2022.

Armlängdsprincipen och internprissättning

Principen om armlängds avstånd är kodifierad i artikel 8b i CITA. Baserat på armlängdsprincipen ska villkoren för transaktioner mellan närstående parter likna de villkor som skulle överenskommas mellan icke-närstående parter under i övrigt liknande omständigheter. Tolkningen av armlängdsprincipen i Nederländerna baseras på OECD:s riktlinjer för internprissättning. I allmänhet följer de nederländska skattemyndigheterna dessa riktlinjer. Om en transaktion inte sker på armlängds avstånd kan de nederländska skattemyndigheterna justera prissättningen av transaktionen.

Dessutom kräver artikel 8b att skattebetalande företag inkluderar specifik information i sin dokumentation, inklusive dokument som visar att koncerninterna transaktioner har gjorts i enlighet med armlängdsprincipen. Kompletterande internprissättningsdokumentation krävs för enheter som passerar en viss omsättningströskel. Enheter som ingår i en multinationell koncern (MNE) med en konsoliderad omsättning på 50 miljoner euro eller mer är skyldiga att upprätta en master file och en local file (dvs. en fil på MNE-koncernnivå respektive en lokal fil på enhetsnivå). Enheter som ingår i ett multinationellt företag med en konsoliderad omsättning på 750 miljoner euro eller mer måste också utarbeta en land-för-land-rapport (dvs. en rapport som innehåller viktiga delar av den finansiella informationen för ett multinationellt företag per jurisdiktion). Underlåtenhet att uppfylla ovannämnda skyldigheter kan leda till omvänd bevisbörda och administrativa påföljder.

Undantag för nederländsk andel

Det nederländska undantaget för ägarintressen innebär ett fullständigt undantag för vissa inkomster som erhålls från kvalificerade dotterbolag (främst utdelningar och kapitalvinster). Ett dotterbolag kvalificerar sig för undantaget för andelar med avseende på aktieintressen på minst 5%, som inte innehas som portföljinvesteringar (dvs. passiva investeringar). Detta är känt som "avsiktstestet".

Avsiktstest

Det avgörande kriteriet för avsiktstestet är den avsikt med vilken det nederländska företaget innehar andelen. Avsiktstestet anses vara uppfyllt om det nederländska företagens mål är att få en avkastning på sin investering som överstiger den avkastning som kan förväntas från regelbunden förvaltning av portföljtillgångar. Om aktieägaren utför väsentliga aktiviteter i dotterbolagets verksamhet (t.ex. genom ledningsaktiviteter, strategi-/policyskapande aktiviteter eller finansiella aktiviteter) kan avsiktstestet också uppfyllas. Om en andel innehas med blandade avsikter är den övervägande avsikten avgörande. En andel innehas inte som en passiv investering om andelen är verksam i samma bransch som det nederländska bolaget.

Om detta avsiktstest inte uppfylls gäller dock undantaget för nederländska andelar fortfarande om andelen kan anses vara en "kvalificerad portföljinvesteringsandel". Detta är en andel som uppfyller antingen "Subjekt-till-skatt-testet" eller "Tillgångstestet".

Subjekt-till-skatt-testet

Skattesubjektstestet är uppfyllt om deltagandet är föremål för en vinstskatt i dess hemvistland som resulterar i en "rimlig uttaxering" av skatt enligt nederländska skattestandarder. Detta bör vara fallet om deltagandet är föremål för en vinstskatt mot en vanlig lagstadgad skattesats på minst 10%, förutsatt att den lokala skattebasen inte väsentligt avviker från den nederländska skattebasen. I händelse av betydande avvikelser kan Subjekt-till-skatt-testet fortfarande uppfyllas om andelen i praktiken är föremål för en vinstskatt på minst 10%.

Tillgångstest

Tillgångstestet är uppfyllt om de direkt och indirekt ägda tillgångarna i en andel består till mindre än 50% av lågbeskattade fria portföljinvesteringar. Fria portföljinvesteringar är:

- tillgångar som inte används i intressegemenskapens verksamhet och som har portföljkaraktär (t.ex. överskottslikviditet, värdepapper och koncerninterna lån), med undantag för fastighetsinvesteringar (fastighetstillgångar räknas inte som tillgångar med portföljkaraktär);
- koncerninterna lånefordringar, såvida dessa inte används av ett aktivt koncernfinansbolag eller till 90 procent eller mer finansieras med skulder till tredje part, och
- tillgångar som används för koncernintern leasingverksamhet, såvida inte dessa används i en aktiv leasingverksamhet eller till 90 procent eller mer finansieras med skulder till tredje part.

Fria portföljinvesteringar är lågbeskattade om intäkterna från dessa tillgångar inte är föremål för en skattesats på minst 10% (så kallade dåliga tillgångar). Tillgångar som inte kvalificerar sig som lågbeskattade fria portföljinvesteringar klassificeras i allmänhet som "goda tillgångar". Tillgångstestet är ett kontinuerligt test och testet tillämpas på basis av verkligt marknadsvärde, varvid potentiell (dold) goodwill på aktiv affärsverksamhet kan betraktas som en "bra tillgång" i detta test.

Forskning och utveckling (FoU)

I CITA finns vissa skatteincitament för att främja FoU-relaterade aktiviteter i Nederländerna, t.ex. "innovationsboxen". Kvalificerad inkomst från FoU-verksamhet beskattas till en lägre skattesats än den ordinarie skattesatsen på 25,8%. Dessutom kan skattebetalare ansöka om WBSO, en skatteincitamentsordning som erbjuder kompensation för en del av en enhets FoU-relaterade lönekostnader och andra relaterade utgifter (som beskrivs närmare nedan).

Innovationsbox

Innovationsboxen är ett skatteincitament som syftar till att stimulera FoU-verksamhet i Nederländerna. Inkomster som kan hänföras till innovationsboxen beskattas med en bolagsskattesats på 9% i stället för den ordinarie bolagsskattesatsen på 19 / 25,8%.

Endast förmåner som härrör från "kvalificerade" immateriella tillgångar är berättigade till tillämpning av innovationsboxen. I detta avseende görs en åtskillnad mellan "små" och "stora" skattebetalare. Små skattebetalare omfattas av mindre stränga regler om vad som utgör en kvalificerad immateriell tillgång, och dessa skattebetalare har tillgång till innovationsboxen om de har erhållit det FoU-utlåtande som krävs för att tillämpa WBSO.

För stora skattebetalare krävs, förutom FoU-utlåtandet, ytterligare en "access ticket". Detta kan vara:

- (i) ett patent;
- (ii) en exklusiv licens;
- (iii) ett program;
- (iv) en växtförädlarrätt, eller
- (v) en farmaceutisk certifiering

En skattebetalare anses vara liten om följande villkor är uppfyllda:

- (i) det totala beloppet av förmåner som härrör från immateriella tillgångar under ett år - och de fyra föregående åren - understiger 37,5 miljoner euro (i genomsnitt 7,5 miljoner euro per år), och
- (ii) nettoomsättningen under ett år - och de fyra föregående åren - för den skattskyldige (tillsammans med koncernföretag) är lägre än 250 miljoner euro (i genomsnitt 50 miljoner euro per år).

WBSO

WBSO är ett skatteincitament som erbjuder kompensation för en del av ett företags forsknings- och utvecklingsrelaterade (FoU) lönekostnader och andra relaterade utgifter. Skatteavdraget för FoU-löner uppgår till 32% av de

första 350.000 EUR i löner och relaterade kostnader och 16% av ytterligare kvalificerade FoU-kostnader. För nystartade företag är skatteavdraget för de första 350 000 EUR i kostnader 40%. Det finns inget tak för avdragsbeloppet. Skattebetalare måste begära ett FoU-utlåtande för att kunna tillämpa WBSO.

För att ta reda på om en enhet kan vara berättigad till detta incitament rekommenderas att anlita en specialiserad subventionsrådgivare för att granska de aktiviteter som utförs (även om bidraget behandlas som en minskning av den löneskatt som ska betalas, är det i huvudsak en subvention som beviljas på grundval av att vissa tekniska krav uppfylls).

Skattemässig enhet

I CITA föreskrivs en konsolideringsordning som kallas skattemässig enhet (fiscale eenheid). Om vissa villkor är uppfyllda kan enheter som ingår i samma koncern bli medlemmar i en skattemässig enhet för att lämna in en konsoliderad skattedeklaration. Enheter som är skattemässigt bosatta i Nederländerna kan bilda en skattemässig enhet med dotterbolag i vilka en andel på minst 95% innehas. Den skattemässiga enheten eliminerar i allmänhet koncerninterna transaktioner mellan dess medlemmar, vilket resulterar i att ingen inkomst realiserar på dessa transaktioner. De viktigaste fördelarna med den skattemässiga enheten är följande:

- (i) Kvittning av förluster och vinster mellan dess medlemmar;
- (ii) ingivande av en enda bolagsskattedeklaration eftersom moderföretaget är ensamt ansvarigt för att inge deklarationen;
- (iii) eliminering av koncerninterna transaktioner.

De enskilda medlemmarna i den skattemässiga enheten är solidariskt ansvariga för den skattemässiga enhetens eventuella skatteskulder.

Undantag för objekt

Inkomst som kan hänföras till ett fast driftställe (*Permanent establishment* eller *PE*) kan undantas från nederländsk bolagsskatt enligt det så kallade objektundantaget. Enligt detta undantag undantas de intäkter och kostnader som ska hänföras till det fasta driftstället från den nederländska

beskattningsbara basen. Det resultat som är hänförligt till det fasta driftstället ska beräknas i enlighet med nederländska skattestandarder, men i lokal funktionell valuta. Omräkningsresultatet ingår därför fortfarande i det nederländska beskattningsunderlaget.

Skatt på utdelning

Vinstutdelningar som görs av nederländska bolag är föremål för nederländsk utdelningsskatt på 15%. Skatten måste innehållas av den utdelande enheten och överförs till de nederländska skattemyndigheterna. Ett undantag från nederländsk utdelningsskatt gäller för vinstutdelningar till EU-företag eller företag med hemvist i en stat med vilken Nederländerna har ett skatteavtal som innehåller en omfattande utdelningsbestämmelse, förutsatt att företaget äger en andel som skulle kvalificera sig för det nederländska undantaget för andelar i Nederländerna. Enligt nederländska regler mot missbruk får dock den nederländska befrielsen från utdelningsskatt inte tillämpas om någon av följande regler gäller:

- (i) mottagaren av utdelningen anses i sitt bosättningsland vara bosatt i en stat utanför EU med vilken Nederländerna inte har ingått ett skatteavtal som innehåller en omfattande bestämmelse om utdelning;
- (ii) mottagaren av utdelningen fyller en jämförbar funktion som en kvalificerad nederländsk (portfölj)investeringsfond;
- (iii) mottagaren av utdelningen kan anses vara en del av en "missbrukande" struktur, vilket är fallet om följande villkor är uppfyllda:
 - a. mottagaren av utdelningen äger aktierna i det nederländska bolaget med det huvudsakliga syftet (eller ett av mottagarens huvudsakliga syften är) att undvika nederländsk utdelningsskatt för en annan part ("motivtestet"), och
 - b. det rör sig om en konstgjord konstruktion eller en serie konstgjorda konstruktioner, varvid en konstruktion kan bestå av flera steg och anses vara konstgjord när det kan konstateras att den inte har upprättats på grundval av giltiga affärsmässiga skäl som återspeglar den ekonomiska verkligheten ("Konstgjordhetstestet"), eller
- (iv) mottagaren av utdelningen inte är den verkliga huvudmannen för den inkomst som erhållits från det nederländska bolaget;

- (v) den nederländska utdelningsskatt som ska betalas (om någon) kan reduceras genom tillämpning av skatteavtal som Nederländerna är part i.

Det nederländska kooperativet

Vinstutdelning från ett nederländskt kooperativ till dess medlemmar är, som en allmän regel, inte föremål för nederländsk utdelningsskatt. Om kooperativet kvalificerar sig som ett så kallat holdingkooperativ ska dock 15% nederländsk utdelningsskatt betalas när vinsten delas ut till "kvalificerade medlemmar". En kvalificerad medlem har rätt till minst 5% av kooperativets årliga vinst eller 5% av likvidationslikviden.

Ett kooperativ anses vara ett holdingkooperativ om dess verksamhet till 70 % eller mer består av följande:

- (i) ägande av aktieinnehav som uppfyller villkoren för det nederländska undantaget för ägarintressen (som nämnts ovan), eller
- (ii) finansieringsverksamhet för närstående parter.

Holdingkooperativ och dess kvalificerade medlemmar som är föremål för nederländsk utdelningsskatt kan vara skattebefriade eller berättigade till en lägre skattesats enligt bilaterala skatteavtal.

Villkorad källskatt på räntor och royalties

I princip tar Nederländerna inte ut källskatt på ränte- eller royaltybetalningar. Från och med den 1 januari 2021 har Nederländerna dock infört en källskatt på räntor och royalties (skattesats 2023: 25,8%) i vissa specifika situationer. Den nederländska källskatten på räntor och royalty ("WHT") har en antimissbrukskaraktär och bör inte negativt påverka genuina affärstransaktioner mellan icke-närstående parter.

I korthet utlöses den nederländska källskatten vid:

- (i) betalningar till närstående bolag som är belägna i en lågbeskattad jurisdiktion ("LTJ");
- (ii) betalningar till vissa närstående hybridbolag; och
- (iii) missbrukssituationer (t.ex. en indirekt betalning till ett LTJ- eller hybridbolag via ett ledningsbolag).

En LTJ är en jurisdiktion utan vinstskatt eller med en lagstadgad vinstskattesats på mindre än 9 % och/eller en jurisdiktion som ingår i EU:s lista över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner. Senast den 1 oktober varje år publicerar Nederländerna en lista över LTJ-jurisdiktioner. Denna lista gäller under det följande kalenderåret.

15.2 Individer

Som en allmän regel är en fysisk person som är bosatt i Nederländerna skattskyldig för sin globala inkomst och förmögenhet. En person anses vara bosatt i Nederländerna om det socioekonomiska centrumet för hans/hennes livsintressen faktiskt ligger i Nederländerna. En fysisk person som kvalificerar sig som skattebetalare med hemvist i Nederländerna är berättigad till vissa avdrag och skattekrediter.

En fysisk person som inte bor i Nederländerna är endast föremål för personlig inkomstskatt på vissa inkomstkällor, till exempel förmåner från ett betydande aktieinnehav, anställning eller fast egendom i Nederländerna.

Box-systemet

I den nederländska inkomstskattelagen (*Wet op de inkomstenbelasting 2001*) görs en åtskillnad mellan tre typer av inkomster: "Box 1", "Box 2" och "Box 3". Varje box har sina egna regler och skattesatser och en annan beskattningsbar bas:

- Box 1 avser inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet och inkomst av diverse aktiviteter. Box 1-inkomsterna beskattas med personlig inkomstskatt enligt progressiva skatteskalor. Inkomster upp till 73 031 euro beskattas med 36,93 % (en del av denna beskattning inkluderar sociala avgifter) och inkomster på 73 031 euro och däröver beskattas med 49,50 %.
- En persons privata bostad i Nederländerna skall också ingå i box 1, vilket innebär att eventuell hypoteksränta är avdragsgill, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda.
- Box 2 avser inkomster (inklusive kapitalvinster) från betydande intressen (dvs. andelar på minst 5 % i företag). Inkomster från betydande intressen är föremål för nederländsk personlig inkomstskatt med en skattesats på 26,90 %.
- Box 3 avser inkomster från sparande och (portfölj)investeringar, fastigheter (etc.) i den mån de inte kategoriseras i box 1 eller box 2. Tillgångsbasen (med beaktande av en skattefri tröskel på 57.000 euro) i Box 3 är uppdelad i tre kategorier (sparande, andra investeringar och skulder) som anses generera en avkastning på mellan 0,36% och 6,17%.

Den totala avkastning som beräknats enligt ovan beskattas med en schablonskatt på 32%.

Till följd av ny rättspraxis från Högsta domstolen förväntas betydande förändringar i hur nettoförmögenhet beskattas. Dessa förändringar förväntas dock inte träda i kraft förrän 2026.

30%-faciliteten

30%-ordningen är ett förmånligt nederländskt skattesystem som riktar sig till expats och som för närvarande kan tillämpas under en period på högst 5 år. Vid tillämpning av 30%-ordningen kan den nederländska inkomstbeskattningen enligt ovan reduceras enligt följande:

- Box 1: 30% av bruttoinkomsten från anställning i Box 1 kan betalas utan nederländsk skatt.
- Box 2: Om 30 %-faciliteten tillämpas kan den enskilde skattebetalaren välja "partiell status som icke-bosatt". I så fall begränsas inkomsterna i box 2 till inkomster från betydande intressen i nederländska företag och inkomster från betydande intressen i företag som inte är skattepliktiga i Nederländerna tas inte upp som inkomst i den nederländska inkomstbeskattningen.
- Box 3: Om den enskilde skattebetalaren väljer status som delvis utländsk medborgare är inkomsterna i box 3 i allmänhet begränsade till inkomster från nederländska fastighetstillgångar (eller likvärdiga tillgångar).

För att kvalificera sig för tillämpningen av faciliteten på 30 % ska individen uppfylla följande kriterier:

- personen måste anställas från utlandet eller utstationeras till en inhemsk arbetsgivare i Nederländerna. För att uppfylla detta krav rekommenderas starkt att anställningsavtalet undertecknas före det datum då personen flyttar till Nederländerna (anställningsavtalets ikraftträdandedatum kan vara ett datum efter flyttdatumet);
- personen måste betalas via en nederländsk lönelista, dvs. personens lön måste vara föremål för nederländsk källskatt. Den nederländska arbetsgivaren anses vanligtvis vara ett källskatteombud för nederländsk löneskatt;
- personen måste ha särskild kompetens, vilket i allmänhet endast anses vara fallet om personen tjänar en bruttoårslön på minst 56 381 euro (dvs. 39 467 euro i beskattningsbar lön efter tillämpning av nedsättningen med 30 %), och
- personen måste ha bott på ett avstånd av mer än 150 km från den nederländska gränsen under mer än två tredjedelar av perioden på 24 månader innan anställningen i Nederländerna påbörjades.

För att tillämpa 30%-faciliteten måste en begäran lämnas in i god tid till de nederländska skattemyndigheterna.

Från och med den 1 januari 2024 kan 30%-faciliteten inte längre tillämpas i den mån den årliga bruttolönen för en anställd är högre än det nyligen införda lönetaket (för 2022: 216 000 euro). En del av de nya reglerna är en grandfathering-regim för anställda för vilka (i korthet) 30%-faciliteten redan tillämpades i december 2022. För dessa anställda kommer lönetaket endast att bli tillämpligt från och med den 1 januari 2026 (fram till och med 2025 kan de tillämpa 30%-faciliteten på hela sin ersättning).

15.3 Mervärdesskatt (moms)

För att betraktas som en beskattningsbar person för moms måste ett företag bedriva ekonomisk verksamhet (tillhandahållande av varor/tjänster mot ersättning). Detta kan också vara tillhandahållande av förvaltningstjänster eller beviljande av räntebärande lån.

Ekonomisk verksamhet kan bestå av momspliktig och momsbefriad verksamhet, där tillhandahållandet av momsbefriade tjänster i allmänhet inte ger rätt att dra av ingående moms (dvs. moms som tillämpas på inköpta produkter eller tjänster). Beviljande av räntebärande lån är en momsbefriad verksamhet och ger i princip ingen rätt att dra av ingående moms.

Enbart innehav av aktier i ett dotterbolag (utan att utföra ekonomiska aktiviteter för dotterbolaget) anses inte vara en ekonomisk aktivitet för momsändamål. Om ekonomiska aktiviteter utförs för ett dotterbolag kan dock även innehavet av aktier i det dotterbolaget betraktas som en ekonomisk aktivitet, och sådana aktiviteter begränsar därför inte återbetalningen av ingående moms. Nedan kallas de ovan nämnda typerna av dotterbolag för "passiva dotterbolag" respektive "aktiva dotterbolag".

Momssatser

Den allmänna momssatsen i Nederländerna är 21%. En reducerad skattesats på 9% är tillämplig på (bland annat) livsmedel, (alkoholfria) drycker, konst, frisörer, kollektivtrafik och hotell. Dessutom gäller en momssats på 0% för

leveranser inom gemenskapen och havsgående fartyg. Undantag från moms gäller för specifika finansiella tjänster, försäkringar, utbildning, medicinska tjänster och fastigheter.

Skattemässig enhet för moms

Nederländska beskattningsbara personer som är finansiellt, ekonomiskt och organisatoriskt nära knutna till varandra betraktas tillsammans som en beskattningsbar person, den skattemässiga enheten, om följande krav är uppfyllda:

- finansiell koppling: 50% eller mer av aktierna i medlemmarna ägs eller kontrolleras direkt eller indirekt av samma person;
- organisatorisk koppling: medlemmarna står under samma ledning. Detta gäller främst sammansättningen av styrelsen;
- ekonomisk koppling: medlemmarna i den skattemässiga enheten för mervärdesskatt måste ha samma kundbas, bedriva kompletterande verksamhet eller en medlem måste huvudsakligen (till mer än 50 %) utföra transaktioner på uppdrag av en annan medlem i den skattemässiga enheten för mervärdesskatt.

Om ovanstående krav är uppfyllda föreligger en skattemässig enhet för mervärdesskatt i enlighet med lagen. Medlemmarna i den skattemässiga enheten kan lämna in separata momsdeklarationer eller gemensamt lämna in en momsdeklaration tillsammans med de andra medlemmarna i den skattemässiga enheten. Verksamhet mellan medlemmar i den skattemässiga enheten för mervärdesskatt omfattas inte av mervärdesskatt och därför ska ingen mervärdesskatt betalas för sådan verksamhet.

Rätten att dra av ingående moms beräknas på grundval av den utgående verksamheten för den skattemässiga enheten för mervärdesskatt som helhet. Undantagen verksamhet mellan medlemmar i den skattemässiga enheten för mervärdesskatt har därför ingen negativ inverkan på avdragsrätten för ingående mervärdesskatt.

Medlemmarna i den skattemässiga enheten för mervärdesskatt blir solidariskt ansvariga för den mervärdesskatt som (medlemmarna i) den skattemässiga

enheten för mervärdesskatt är skyldiga att betala. Detta solidariska ansvar kvarstår fram till den tidpunkt då de nederländska skattemyndigheterna underrättas om att den skattemässiga enheten för mervärdesskatt har upphört.

Återbetalning av mervärdesskatt

När det gäller rätten att dra av ingående mervärdesskatt bör man skilja mellan a) direkt hänförliga kostnader och b) allmänna kostnader.

(a) Direkt hänförliga kostnader

Direkt hänförliga kostnader är kostnader som är direkt hänförliga till vissa aktiviteter. Enheter har rätt att (fullt ut) dra av ingående moms på kostnader i den utsträckning dessa kostnader är direkt hänförliga till momspliktig output eller direkt hänförliga till tillhandahållandet av räntebärande lån till parter utanför EU.

Å andra sidan är moms på kostnader som är direkt hänförliga till intäkter som inte ger rätt att dra av ingående moms (t.ex. räntebärande lån till EU-parter) inte avdragsgilla alls.

(b) Allmänna kostnader

Förutom de direkt hänförliga kostnaderna finns det också allmänna kostnader som inte är direkt (och helt) hänförliga till tillhandahållandet av mervärdesskattepliktiga eller från mervärdesskatt undantagna verksamheter. Dessa kan till exempel bestå av holding- och organisationskostnader för enheten. Momsen på dessa allmänna kostnader blir delvis avdragsgill (den så kallade pro rata). Pro rata beräknas på årsbasis och uttrycks som en procentandel som avrundas uppåt till nästa heltal (48,2% kommer således att avrundas uppåt till 49%). Pro rata beräknas enligt följande:

$$\frac{\text{VAT taxable turnover} + \text{VAT exempt turnover with recovery right}}{\text{Total turnover (including financial income)}} \times 100\%$$

Enligt de nederländska skattemyndigheterna kommer pro rata att minskas ytterligare av den så kallade pre pro rata om det förutom ekonomisk verksamhet även finns icke-ekonomisk verksamhet, såsom enbart innehav av aktier i ett dotterbolag. Det finns ingen fastställd metod för att beräkna

prepro rata, men förhållandet mellan aktiva dotterbolag och passiva dotterbolag är relevant.

15.4 Skatt på överlåtelse av fast egendom

Fastighetsöverlåtelseskatt ("RETT") ska betalas vid förvärv av nederländsk egendom, inklusive förvärv av nyttjanderätt. Skatten beräknas på det högre av (i) köpeskillingen för fastigheten och (ii) fastighetens marknadsvärde.

Från och med den 1 januari 2023 kan två olika skattesatser och ett undantag tillämpas:

- en skattesats på 2% gäller för individer som har för avsikt att själva bo i en fastighet under en längre period; och
- en skattesats på 10,4% (detta var 8%) gäller för förvärv av fastigheter (inklusive i vissa situationer aktier i en nederländsk fastighetsenhet, rättigheter till fastigheter (förmånligt ägande) och vissa certifikat som ger innehavaren rätt till fördelar som härrör från nämnda fastigheter); och
- ingen RETT betalas för bostadsköpare mellan 18 och 35 år som köper en fastighet med ett värde som inte överstiger 440 000 euro. Detta undantag kan endast användas en gång.

Om samma fastighet säljs igen inom en sexmånadersperiod till en annan person eller enhet, ska RETT betalas på grundval av det nya inköpspriset minus det ursprungliga inköpspriset.

Under vissa förutsättningar är dessutom förvärv av fast egendom inom koncernen undantaget från RETT.

HEUSSEN
Lawyers & Civil Law Notaries
Oval Tower, 10th floor
De Entree 139-141
1101 HE Amsterdam
the Netherlands

www.heussen-law.nl
